

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un jum. . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Arad de Duminecă
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Arad de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferencz-utca 20,
INSERȚIUNILE
 se primesc la admīn-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare și 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Dreptul de alegere de episcop.

I.

Prin Statutul organic, legea fundamen- tală a bisericii noastre ortodoxe răsăritene, se garantează un drept cardinal al ei, ale- gerea de episcop. Nu toate cercurile bise- ricești își dau pe deplin seamă de impor- tanța mare a acestui drept. Dacă întâmpinăm printre românii din regat, o ușurință în judecarea dreptului de alegere de epi- scop, ea este explicabilă. Poziția unui episcop în regat este din punct de vedere național foarte scoborită; misiunea episco- pului se reduce la partea religioasă, și nici la aceasta întregă. Pus în rînd, episcopul românesc din Ungaria cu cel din regat, fi- rește că ce însemnătate remarcabilă ar pu- tea să aibă primul în ochii unor oameni, cari sînt preocupați de multe feluri de che- stiuni importante și obicinuiți a le da și acestora în mod repede o soluție oare- care, și cari n'au răvna, timpul și răbdarea să se ocupe cu un studiu mai adînc al chestiunilor noastre. Mai puțin explicabilă este însă ușurința cu care se judecă acest drept aici la noi, dincoaci de munți. Nu numai la orașe, ci pînă la cele mai înde- părțate sate, nu numai cercurile superioare ale societății noastre, ci și analfabeții sînt în poziție a cunoaște interesele mari na- ționale, culturale și economice, cari sînt legate de acest drept al bisericii noastre. Vremurile înainte de episcopul Moga, și chiar ale lui, sînt vii în memoria noastră a tuturor, și fiecare dintre noi este în mă-

sură a-și da seamă, că ele ar putea re- veni asupra noastră, când n'am mai fi în stare a valida acest drept în întreaga lui întindere. Biserica este pentru noi identică cu ființa noastră ca popor și episcopul ține în mâinile sale cărma tuturor afacerilor no- stre naționale și influențează în mod hotărîtor progresul sau regresul, întărirea sau slăbirea noastră.

Dreptul de alegere de episcop este, pre- cum se știe, limitat de dreptul de veto al suveranului. În împrejurări normale acea- stă limită n'ar putea să inspire nimănui nici o grijă. Cazurile în care suveranul s'ar vedea necesitat a uza de dreptul său, nu pot să fie decât rari excepții. Trăim însă în împrejurări anormale. Avem o stă- pînire, care urmărește pe față desființarea poporului român și prin urmare și a bise- ricei sale. Dreptul de veto, pus, în mîna acestui guvern vitreg pentru noi, ajunge astfel și el la o importanță cu totul excep- țională. Avem deci o îndoită datorie să căutăm bine și foarte de aproape, dacă noi, biserica vie, apărăm cu priceperea și energia recerută acest scump drept al nostru.

În cei 41 de ani, de când biserica no- stră este cărmuită după normele Statutului organic, sinoadele eparchiale și congresul național-bisericesc au săvârșit treisprezece acte de alegeri de episcopi: Cinci revin asupra arhidiecezei, cinci asupra eparhiei Aradului și trei asupra eparhiei Caransebe- șului. O alegere din aceste avînd caracterul unei demonstrațiuni, a produs un rezultat negativ, o majoritate de voturi în alb; patru au promovat episcopi sufragani în

scaunul metropolitan; și numai șapte ale- geri din douăsprezece s'au săvârșit propriu zis, pentru ridicarea unui cleric în scaunul episcopesc. Arhidieceza, care împarte drep- tul său de alegere cu cele două eparhii su- fragane în părți egale, s'a restrîns în toate cazurile a-și căuta candidații numai printre episcopi. De patru ori au ales, și de patru ori a ieșit din urnă unul dintre episcopii sufragani ca arhiepiscop și metropolit. Modul acesta de procedere, »a avansa« pe episcopii sufragani, nu este cerut de lege. Congresul are deplina libertate a-și designa candidații pentru scaunul metropolitan. Nici odată el n'a făcut uz de această libertate și totdeauna și-a concentrat voturile asupra unui candidat, care trecuse odată prin exa- menul politic al guvernului. Ori care ar fi motivele acestei procederi, ea n'a dat re- zultate mulțumitoare. Guvernul a uzat și față cu un episcop, ales arhiepiscop și metropolit, de dreptul de veto și Suveranul n'a aprobat alegerea episcopului de Caran- sebeș Ioan Popasu, de arhiepiscop și me- tropolit. Va să zică procedeu obicinuit de congres la alegerea de metropolit, nu oferă nici o garanție, că guvernul n'ar ridica di- ficultăți și contra astorfel de alegeri. Tot acest procedeu a determinat congresul să ridice în scaun, după moartea lui Șaguna, pe un cleric crescut în atmosfera patriarhiei sârbești dela Carloviț, cu toate că Șaguna smulseze biserica română din acea atmos- feră și se îngrijise a lăsa în urma lui cle- rici cu studii universitare și adăpați de spi- ritul lui. Bătrînul episcop al Aradului Iva- cicovici, nu era bărbatul care ar fi avut

Viața literară.

— Traduceri de remarcate. — **Poveștile fra- ților Grimm, de Lia Hârsu.** — **Poveștile lui Andersen, de Ruxanda Vlahuță.** — **»Fecioara dela Orleans« de Maria Cunțan.** — **Din proza lui Helne.** —

De Il. Chendi.

Am avut mai adese-ori ocazia să arăt cu câtă lipsă de scrupul se fac și se tipăresc la noi tra- duceri din literaturile străine. Bibliotecile popu- lare mai cu deosebire sînt îngrămădite de aceste barbarii și contrafaceri. Editorii angajază, din mo- tive de economie, câte un diletant, câte un zia- rist incult, sau chiar vre-un profesoraș (între alții pe un anumit Gühl, profesor de nemțește), ca să le traducă opere celebre, iar aceștia, într'o limbă cu totul neliterară, ciopârțesc și falsifică textele originale. Dureros este că aceste deprin- deri s'au adoptat și de unii scriitori cu oare-care reputație, cum este dl Lecca, despre care știm că face traduceri din nemțește, fără să cunoască limba nemțească, dar bătându-și joc cumplit de au- tori ca Sudermann și Grillparzer.

Din fericire însă se mai găsesc și traducători cu necesara cuviință față de original și înzestrați cu însușirile de lipsă, pentru a ne da traduceri, vrednice a fi recunoscute fără rezervă. Semni- ficativ este că prin aceștia se disting în timpul din urmă scriitoarele și amatoarele de literatură, al căror număr se înmulțește și la noi. Dar, după părerea noastră, este chiar natural ca scriitoarele să se ocupe în special de traduceri. Femeia are cuvenita răbdare, își însușește ușor oare-cari sub-

tilități de stil și, în materie de artă și de senti- ment, reușește mai repede a se identifica cu ori- ginalul, ca de pildă un profesoraș, care traduce numai cu gramatica și cu dicționarul, fără a pune dela sine suflet și căldură în paginile traduse.

Din grămadă iau pe cel dintâi exem- plu: Po- veștile fraților Grimm, traduse de doamna Lia Hârsu și apărute în »Biblioteca pentru toți«. Aceeaș faimoasă colecție de povești a ilustrațiilor folcloristi germani a mai fost tradusă la 1901 de câțiva profesori bucureșteni și tipărită supt egida oficială a ministerului de culte. Dar nimic nu poate fi mai greoi, mai neartistice, mai palid ca acea traducere oficială, făcută într'o limbă imposibilă și cu omisiuni vinovate. O comparație ușoară cu versiunea doamnei Hârsu va arăta numai decât imensa deosebire. Aici avem de a face în sfârșit cu o interpretare demnă, căci cunoscătoarea bună a ori- ginalului și stăpână pe un stil ușor, doamna Hârsu ne-a dat pagini de o rară limpezime. Din o înde- lungă citire a poveștilor românești traduca- toarea s'a însușit forma acestora, modul de a conduce dialogul și întreaga terminologie, întrebuițînd aceste calități în traducerea poveștilor germane.

Noi, în genere, nu sîntem partizani ai ideii transpuneri poveștilor străine în limba romă- nească. Ne avem noi basmele noastre, cu un fond fantastic destul de bogat, cu o variație de subiecte destul de mare și așteptăm dela răs- pîndirea acestora rezultate frumoase, fie de na- tură educativă, fie estetică. Cele străine își au caracterul lor național și, dacă ni le-am însuși, ar trebui să ni le falsificăm pe ale noastre. Dar, ca o lectură distractivă și ca o orientare asupra

acestei comori germane, admitem bucuros o tra- ducere bună din frații Grimm și sîntem recun- oscători aceleia ce ne-a dat-o.

Aceeaș mărturisire trebuie să o facem despre o altă colecție de povești celebre și anume despre ale lui Andersen, traduse, în editura Socec, de dna Ruxanda Vlahuță, soția cunoscutului nostru poet. — Andersen, ca și Grimm, aparține de mult literaturii universale și era timpul suprem să-l avem și noi în o traducere mai bună și mai com- pletă. Acești doi povestitori sînt pretutindeni puși în fruntea listei autorilor meniți a face edu- cația poporului. Chiar zilele aceste un cunoscut pedagog și estet german, Ludovic Gurlitt, vor- bind despre primele cărți cari trebuie inevitabil cetite de ori cine, recomandă, alături de Grimm, pe danezul Andersen (mort la 1875), care a avut o profundă înțelegere pentru natură și mai ales pentru sufletul copiilor. Procedura lui Andersen se deosebește, ce e drept, de aceea a fraților Grimm. Pe când aceștia culegiau basmele din popor, întocmai pe cum le auziau din gura vre- unei bătrâne femei povestitoare, Anderseu își con- struia adese-ori el însuș scheletul povestirii, pu- nînd deci și dela sine o parte și reușind astfel, prin o perfectă imitație a genului popular, a fi mai artist și mai încheșat în creațiunile sale. Nimic însă nu împiedecă pe cititor ca să guste aceste povești cu acea plăcere a copilului naiv, care tresare la orice alegorie. Traducerea însăș e făcută în mod ireproșabil. Doamna Vlahuță scrie o limbă literară dintre cele mai alese; își mlădie stilul după cuprinsul poveștilor; e ușoară și sprintenă în fabulele alegorice, duioasă și sombră în povestirile mai sentimentale. Țin foarte mult

nici aptitudinile, nici vrednicia a deveni urmașul direct a lui Șaguna și a continua opera începută de acesta. Cu toate acestea și conștii de aceste congresul l-a ales de mitropolit, fiindcă, ca senior, lui s'ar cădea aceasta demnitate. Firește guvernul n'ar fi avut pentru ce să excepționeze această alegere. Următorul lui Ivacicovici a devenit, după guvernul a refuzat pe episcopul Caransebeșului Popazu, episcopul Aradului, Miron Roman.

Cine ar cuteza să susțină că în clerul înalt al bisericii noastre Miron Roman ar fi fost unul din cei mai distinși preoți sau că în el ar fi fost un om al lui Șaguna? Din contra, toată lumea știa și congresul era incredințat, că are de a face cu un om trimis bisericii de guvern. Demonstrația prin un vot în alb, care a premers alegerii acestui candidat a fost singura faptă, la care congresul s'a putut avânta, în momentele când dreptul de alegere de episcop era primejduit. Miron Roman nu s'a simțit de loc atins prin votul de neîncredere ce-i dase reprezentanții bisericii, fiindcă pentru el încrederea guvernului era culmea dorințelor sale. Nici actualul mitropolit nu se va considera nici el pe sine ca un bărbat, care a călcat și calcă în urmele lui Șaguna.

Cu un picior încă în vremurile lui Moga, Ioan Meșianu a avut ambiția lumească de a urca scara ierarhică prin ori ce mijloc. Adeseori a aflat el de practic și folositor a se atașa cercurilor, cari se puneau curmeziș în calea lui Șaguna. Deabia după moartea lui Șaguna ambițiosul cleric a putut să treacă din cercul îngust al unui preot dela sate, spre treptele ierarhice și să se urce până la episcopie. Conducător tot de considerațiuni strâmte, congresul a preferit a merge calea cea mai comodă, a încunjurat orice luptă internă și externă și a ales pe episcopul Aradului de mitropolit. Se afirmă că la acest rezultat ar fi contribuit în mod hotărâtor reprezentanții eparchiei Aradului, cari pătrunși de o adâncă nemulțămire cu episcopul lor ar fi considerat de cea mai

practică cale pentru al înlătura »avansându-l« la arhiepiscopie. Dacă într'adevăr ar fi influențat la alegere asemeni vederi, ele nu pot fi combătute în destul de aspru. Principiul acesta egoist, se răzbuună asupra celor ce-l profesază și arădani au durerea a fi și simțit aceasta până acum. El e și imoral și păgubește biserica întregă.

În rezumat toți trei urmașii lui Șaguna: Ivacicovici, Roman și Meșianu, n'au fost nici unul dintre clericii pregătiți de Șaguna pentru clerul superior. Din alegerile săvârșite de congres numai una a întrunit voturile asupra unui cleric, care a stat aproape de Șaguna, dar aceasta alegere a fost refuzată de guvern. În mod documental nu pot fi precizate motivele acestui refuz, însă nu va fi dificil pentru istoriograful bisericii a deduce din faptele petreute atunci în mod convingător, că *cercuri românești interesate* au servit guvernului armele necesare contra alegerii. Încă înainte de alegerea episcopului Popazu de mitropolit, Miron Romanul își oferise serviciile sale guvernului, și câștigase încrederea lui. Alegerea lui Popazu era numai o concesie de formă, făcută de guvern partizanilor episcopului Miron, pentruca odiul românilor să se descarce asupra guvernului și nu asupra lor, cari au dat garanțiile necesare la Pesta pentru reușita candidatului guvernului.

Să cercetăm acum în ce mod a fost apărat și susținut dreptul de alegere de episcop în eparchiile sufragane.

Acțiunea ungurească în Bosnia. Supt acest titlu »Bosnische Korrespondenz« din Vena se plânge în apariția sa recentă, de avântul tot mai îndrăzneț ce l ia influența unguirilor în provinciile anexate.

Intențiile ascunse ale ministrului Baron Burian, ies tot mai mult la iveală.

În timpul din urmă și-a îndreptat atenția asupra liniei ferate Brod-Sarajevo, al cărei garaj mic, vrea să-l schimbe în normal, pentruca în chipul acesta să-și poată ajunge

încetul cu încetul planul de a lega Budapesta cu Salonicul, prin o linie directă peste Sarajevo-Mitrovitza și a favoriza în felul acesta desvoltarea economică a Ungariei în defavorul Austriei.

Presă maghiară la președintele Camerei. Ieri la ceasurile unsprezece reprezentanții presei maghiare s'au prezentat la președintele Camerei, pentru a-l felicita.

Deputațiunea era condusă de președintele sindicatului ziaristilor, d. Rákosi Jenő, cel care conduce mișcarea imperialistă maghiară prin organul »Budapesti Hirlap«.

În vorbirea sa adresată președintelui a accentuat, că parlamentarismul maghiar stă în fața unor vremuri de neliniște. *El e amenințat de o puternică tempestate*, care în deslănțuirea sa nu va putea periclita aceasta corabie, care duce cu sine interesele țării. Are convingerea însă că noul președinte este un bun cărmaci, care cu destoinicia sa, va putea înfrânge forța valurilor.

Vorbind de presă spune, că ea este cel mai potrivit sprijin al luptelor parlamentare. A uitat însă să adauge, că numai atunci presa poate aduce parlamentarismului servicii bune, când ea nu se lasă târâtă în arena murdară a șovinismului, ci comentează faptele zilei cu o pătrundere obiectivă.

Ori »Budapesti Hirlap«, prin agitațiile ei pan-ungurești, prin ura de moarte, ce o propagă cu o însuflețire demnă de lucruri mai bune, împotriva a tot ce nu e de rasă ungară, prin atacurile ei veșnice îndreptate mai ales în contra vieții noastre românești, este departe de a aduce țării serviciile de care amintim șe d. Rákosi.

Statul ungar este un complex de elemente etnice deosebite, prin urmare a vorbi de bine o presă, care se așteaptă exclusiv pe lângă un singur element, ale cărui favoruri le cultivă cu un zel degustător, înseamnă a disconsidera statul, înseamnă a aduce parlamentarismului, care-l reprezintă cel mai detestabil sprijin, ale cărui urmări le avem în permanență înaintea ochilor supt forma îngrijitoare a crizelor continue.

Căci am considera în mod absolut superficial întregă mișcarea noastră politică, atunci, când ne-am ferit de a atribui presei *evreo-maghiare* în primul rând vinovăția, de a alimenta sistemul acesta de hațâ, dezastruos pentru înaintarea mai ales economică a țării.

Nu Appony, nu Andrássy, nu Kossuth e tutti quanti sânt de vină pentru nesiguranță, în care ne zbatem de atâta vreme. Ei pot fi în douăzeci și patru de ceasuri desarmați, atunci când presa, conștie de chemarea ei, ar demasca în fața opiniei publice hatârurile personale, care vrea să și le creieze haita aceasta feulală tocmai supt aripele ocrotitoare ale acestui informator.

Dar pentru a putea aduce statului ungar aceste nobile servicii, se recer caractere mari, pe care jidănașii de prin redacțiile judeo-maghiare nu le au.

Aceste să le fi amintit d. Rákosi Jenő în adresa sa și atunci am fi putut cu un ceis mai curând deslega enigma ce se ascunde între culisele discrete ale frământărilor acestora politice bolnăvicioase.

Alegerea de episcop Supt acest titlu aflăm în »Az Ujság« următoarele: »Mitropolitul Meșianu a luat la cunoștință termenul de 4 Decembrie, fixat de consistorul din Caransebeș pentru alegerea de episcop. Deodată a avizat consistorul că a delegat ca mandator pe archimandritul Filaret Musta. Candidatul partizanilor lui Burdia este Dr. Olariu, naționaliștii n'au încă candidat. După cum se vestește Mitropolitul Meșianu își dă toate silințele să creeze între partide un compromis, ca să aleagă cu unanimitate pe Augustin Hamsea de episcop în Caransebeș«.

să se răspândiască această carte prin familiile noastre și insist cu atât mai mult, că a apărut în editura Socecu, — o editură care, spre paguba ei, înmormântează foarte repede cărțile bune, căci nu are de loc darul de a le pune în circulație.

O altă traducere de actualitate este drama lui Schiller »Fecioara dela Orleans«, datorită dșoarei Cunțan. Pentru noi cari urmărim cu drag activitatea poetei dela Sibiu și cari sântem obișnuiți s'o vedem lucrând mai mult în filigran și în câmpia simpatică a subtilităților lirice, această operă a fost într'adevăr o surpriză. A interpreta în versuri valoroasă piesă romantică a lui Schiller și a o face, prin o formă plăcută, accesibilă marelui public românesc, este cu adevărat un merit și înseamnă pentru dșoara Cunțan și nou titlu de recunoaștere a frumosului său talent literar. E multă iscusință, dar mai ales multă încordare și bunăvoință în această traducere, care, acum când în toată lumea germană se serbează memoria lui Schiller, este un potrivit omagiu din partea noastră. Traducerea dșoarei Cunțan scoate la iveală încă un nume de scriitoare română, acela al dșoarei Dr. Eleonora Lemeny, profesoară în Sibiu. Graiul curat în care dșoara Lemeny își scrie prefața la această traducere: orientarea

dsale în materie de literatura germană, ne probează că cercul intelectualilor din Sibiu s'a înmulțit cu o forță, de care eventual va trebui să se țină seama.

Inchei această înșirare de traduceri, vrednice de reținut, prin »Noptile Florentine« ale lui Heine, scrise pe românește de ziaristul bucureștian St. Antim, și eșite în editura »Bibliotecei pentru toți«. Este una din puținele traduceri românești ale prozei lui Heine. Afară de dl Iosif Schiopul, care pe vremuri în »Tribuna« ne-a dat câteva părți din proza lui Heine, puțini au reușit ca dl St. Antim să ne reproducă atât de credincios vre-o povestire burlescă, vre-o descripție spirituală de-a lui Heine. Poeziile lui ușoare, melodioase, se traduc și de diletanți, fără bătaie de cap, dar pentru a tălculi proza lui foiletonistă, schinteitoare de glume și de aluzii, se cere în adevăr talent literar și ne bucurăm, că se găsesc traducători ca să-l aibă. Puțini din cetitorii noștri vor cunoaște aceste »Nopti Florentine« ale poetului răsfățat și mulți vor rămânea satisfăcuți, cettindu-le. Noi ne-am făcut datoria semnalându-le celor ce nu urmăresc cu destulă atenție fluctuațiile tiparului românesc.

== Români la Români! ==

bune, precum: vin roșu schiller, vin alb de Mădera^t etc.etc. bere proaspătă tot astfel și mâncări proaspete calde și reci. — Primesc abonenți pentru mâncări în localitate și la case. — Localitatea ospătării e foarte spațioasă. Am două odăi separate pentru conveniri ocazionale și sociale. — Sperând și ținând cont de sprijinul publicului românesc din Arad sunt: Cu toată stima: **Văduva CATERINA CLONDA n. NICOARĂ.**

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc din loc și jur, că **am luat în proprietatea mea ospătaria** așa numită „**Parkvendéglo**“ din casa dlui deputat dietal **Dr. I. Suci** (vis-à-vis de palatul justiției), unde îmi voi da toată silința ca musafirii să fie pe deplin mulțumiți atât cu serviciul, cât și cu beuturile cele mai

Volnicia lui Apponyi.

Arad, 20 Noembrie.

Organul mitropolitan din Sibiu »Telegraful Român« publică în numărul ce ne sosește azi, actul oficial prin care i-se comunică l. P. S. Sale mitropolitului Meșianu, rescriptul regal de nimicire al conculusului congresului. El sună astfel:

Excelența Voastră. Domnule Archiepiscop și Mitropolit! În scopul valorării dreptului de supremă inspecțiune am înaintat Maiestății Sale ces. și apostolice regale hotărârea de supt numărul 187 a congresului bisericii gr.-ort. române, convocat pe 1/14 Octomvrie anul curent, referitoare la dispoziția mea, care regulează limba de catechizare.

Prin prealnta decisiune a Majestății Sale ces. și apostolice regale, datată din Viena 11 Noembrie a. c. s'au dispus în mod preagrațios, cu privire la hotărârea aceasta următoarele:

»Hotărârea congresului bisericii gr.-ort. române, ținut în 14 Oct. a. c., — luată față de ordinațiunile de supt numerii 106.267 și 144.347 din 1898 și 34.003 din 1909 ale ministrului de culte și instrucțiune publică și referitoare la limba de catechizare, — prin care hotărâre nu poate consimți (congresul), ca în clasele superioare ale școalelor elementare populare de stat să se predea și în ungurește părțile principale ale religiei și rugăciunile mai cunoscute, și totodată congresul interzice tuturor preoților gr.-ort. români din mitropolie, fie ei în orice calitate sau oficiu, ca în chestiuni bisericești și școlare, și mai ales în chestiunea catechizării, să primească și să execute ordinațiuni și dispozițiuni venite dela vre o autoritate din afară de biserică: În urma de-putului meu de supraveghiere, prin aceasta o nimicesc.

Francisc Iosif, m. p.

Apponyi Albert, m. p.

La sfârșit »Telegraful Român« adaogă, că precum este informat, consistoriul mitropolitan va fi încurând convocat pentru a se ocupa cu cuprinsul acestui act de mare importanță.

Presa românească asupra rescriptului.

Ziarul »Lupta« se ocupă în două numere la loc de frunte cu cazul rescriptului. Intre altele »Lupta« face următoarele juste aprecieri:

În întreg conflictul pe chestia catechizării, contele Apponyi și-a ales cel mai desguștător rol de viclenie și duplicitate.

Deodată cu ura infernală, față de tot ce e românesc, față de tot ce nu e maghiar, în țară, acest ministru nutrește rîvna neastîmpărată a maghiarizării.

Acesta este scopul lui adevărat. Maghiarizarea pe toată linia, cu forță, cu presiune, cu lege și fără lege, maghiarizare în școală, în biserică, în familie. Un om bolnav și desechilibrat, obiect de studiu pentru un Lombroso nou, fiind că idea fixă a maghiarizării i-a corupt nervii și creierii, și nu mai e în stare să-și, dea seamă de răul ce-l face, cînd intră în sanctuarele bisericilor, cînd răpește pacea religioasă din conștiințele oamenilor iubitori de religie și stimători ai principiilor de dreptate.

Și să vedeți, cum vine în contradicție cu sine, cu toată instituția, numită școală de stat.

Pentru școalele de stat, principiul fundamental în materia religiei e: că se ține în mod absolut indiferent, față de orice confesiune.

De acea propunerea, învățarea religiei o lasă în grija confesiunilor.

În școală, înainte și după prelegeri se recitează niște ofțări de natură religioasă, cuprinse în versuri.

Aceste sînt un fel de rugăciuni interconfesionale. Intre elevii creștini sînt, de regulă și cîțiva jidani.

De dragul acestora se fac și se recitează acele versurile.

Ce-l îndeamnă deci pe d. ministru, ca pentru elevii români să facă excepțiune, și să se îngrijească de învățămîntul lor religios?

»Gazeta Transilvaniei« supt titlul »Hotărârea prea înaltă« scrie:

»Supt acest titlu am putea face o colecție întreagă de nedreptăți, dar nu ne-apucăm să o facem, fiindcă nu știm, dacă ar deștepta ele impresia de vîicăreli băbești, sau de recriminări, meritate ce-i drept însă fără de nici un înțeles, atunci cînd trebuie să vină rîndul — faptelor! Și chiar dacă ar deștepta impresia cea adevărată, încă tot nu am ști, pe cine să-l facem vinovat pentru colecția aceea de nedreptăți? Nu știm încă, dacă »hotărîrea prea înaltă« este o hotărîre de bună voe, o hotărîre de om sedus, sau chiar o hotărîre de om — terorizat.

Poate nici că vom ști-o vreodată.

Mai acuma-s doi ani, cînd cu agitațiile stîrnite de lex Apponyi, un alt dignitar român ne spunea cu liniștea celui ce privește valurile politice din depărtare: »Ce vă mai trudiți cu memorande și apeluri la Tron? Nu vedeți că vi s'a tăiat demult calea normală, pentru informarea regelui, patronului bisericilor noastre? Mitropoliților noștri nu li s'a mai da titlul de consilieri intimi, numai pentruca ei să nu aibă dreptul de-a se prezenta singuri la audiențe! Miniștrii, desigur nu le vor ezopera audiența.

În adevăr e așa. Ne miră deci optimismul celor ce zic acum, împreună cu »înțeleptul patriei«, Fr. Deák »Dela regele rău informat vom apela la — regele bine informat.

»Libertatea« din Orăștie, se ocupă tot la loc de frunte cu rescriptul regal. Supt titlul »Biserica răsboltă de guvern« scrie între altele:

»Adecă e declarat un fel de războiu de zdrobire zidurilor de apărare, cu cari sînt îngrădite bisericile romine!

Nu facem prorocii. Nu arătăm care ar fi părerea noastră în fața acestei năpraznice pășiri a celui mai volnic ministru, că bine știm că cei puși la conducerea bisericilor romine, înșiși mult și greu se gîdesc și chibzuiesc, că ce e de făcut față cu acest neașteptat atac, care deschide asupra bisericilor noastre gura peșterii, din care izvorăsc toate vînturile turbate! Că dacă politica ticăloasă izbutește a ne îndoi în acest punct, urma-va un povoiu întreg de pustiiri, una după alta, în cîmpul pe care-s sămănat și rodesc drepturile bisericii romine!

De ne invoim la asta: ne cere ca mine să băgăm limba ungurească în seminarele teologice, ca să aibă unde învăța viitorii preoți a propune religia și ungurește! Iar după asta îți cere folosirea acelei învățături încolo în viață: ca catechet, ca preot, ca păstor al poporului. Rînd pe rînd va prigoni dreptul și folosința limbii romine, pînă o va da scoasă afară din casa proprie!

De aceea, vremile grele scot la iveală pe bărbații cu suflete mari! Vremurile acestea grele, să scoată la iveală și pe bărbații noștri mari, dacă sînt, printre arhierii noștri și sfințicii lor.

Adune-se de nou la sfat. Și din inimile lor mari, izvorăsc hotărîri mari întru apărarea drepturilor limbii noastre, atît de greu primejduite, — și fie siguri că tot poporul român cu ei va fi, pe tot poporul putea-se-vor răzîma!

Scrisori din București.

— Inceperea cursurilor universitare. — Cursul de deschidere al dlui Simeon Măndrescu. — Cursul de sociologie. — Impresii dela un concurs. —

București, 9 Noembrie.

Săptămîna aceasta aproape toți profesorii și-au început cursurile la universitate.

Miercuri sara, în fața unui numeros public, studenți și intelectuali, dl Simeon Măndrescu și-a ținut lecțiunea de deschidere a cursului de istoria limbii și literaturii germane.

Anunțînd materia, pe care o va trata, a doua epocă de înflorire a literaturii germane, dl Măndrescu a făcut o privire generală asupra dezvoltării acestei literaturi, dela începutul ei pînă la anul 1748.

În literatura germană avem două epoce de înflorire: A epopeii naționale și a cîntăreților vaganți și epoca dela 1748 pînă la 1832. Intervalul, ce desparte aceste două epoci este foarte lung.

Personalitățile, cari reprezintă în acest timp poezia și literatura, sînt șterse sau de o însem-

nătate discutabilă, Tocmai de aceea nu putem observa o strînsă legătură de continuitate între aceste două epoci.

Dacă prima epocă — după expresiunea lui Wilmar — este o dîmbrăvă măreață prin sălbăticia ei, a doua epocă de înflorire a literaturii germane am putea s'o asemănăm cu o grădină îngrijită cu măestrie, în care cresc și dau roade cele mai parfumate flori exotice, cei mai minunați arbori, aduși de peste mări și țări și aclimatizați aici.

Anul 1740 este anul de prevestire al acestei mărețe epoci. Pe tronul Prusiei se urcă Friederic cel-Mare, care prin personalitatea sa are o influență covârșitoare asupra vieții sufletești a germanilor.

Acum începe literatura germană să se emancipeze de supt jugul tradiției. Prin *Mesiada* sa, Klopstock i-augurează o cale nouă, o cale care avea să ducă mai tîrziu la cele mai înalte culmi ale artei germane, reprezentate prin Goethe și Schiller. Este caracteristic faptul că această epocă se începe cu o operă de caracter religios, cu *Mesiada*.

În acest timp poezia și arta în genere trece în mîna personalităților mari, cari, prin puterea geniului lor, încep să domineze masele. Poezii încep a-și pricepe rostul lor în lume, care nu este numai acela de a cânta — wie der Vogel singt — ci de a ridica, de a înălța națiunea prin artă.

Influențele străine continuă și acum, însă fără a putea altera fondul național al acestei literaturi, care în această epocă începe a fi zguduită de acel puternic uragan, care i-a purificat atmosfera: *Sturm und Drang*. Din acest vârtej n'au putut eși biruitori decât aceia, cari au avut în adevăr un talent puternic. N'au scăpat neinfluențați de de el nici cei doi luceferi ai literaturii germane, Schiller și Goethe, cari, unind creștinismul german cu ideile mari cari străbăteau Europa, au creat clasicismul german.

Dacă pînă la această epocă literatura germană a primit numai diferitele influențe străine, de acum înainte ea începe singură să influențeze alte literaturi din Europa..

Tot Miercuri și a deschis și d. D. Drăghicescu cursul său de sociologie, printr'o conferință cât se poate de interesantă.

D-sa a început prin a afirma că științele sociale au căutat să se realizeze pe două căi: cea socialistă și cea sociologică. Acestea, deși deosebite ca concepții, au însă un punct comun: Marea revoluție din secolul trecut. Ce este concepția materialistă sau socialistă?

Răspunsul dat de d. Drăghicescu este că, concepția materialistă este încercarea de a interpreta global toate fenomenele sociale și a le explica prin factorul economic, acest factor economic însă nu poate explica totul și — afară de asta — el evocă vechiul materialism. Urmașii lui Marx și-au dat seama de această greutate și au convenit a admite un paralelism între factorul economic și fenomenele sociale, un paralelism, care poate fi analog, dar nu causal.

E drept că există o legătură între formele societății omenești, viața politică, morală și juridică de-o parte și factorul economic de alta. Dar acesta nu cuprinde explicarea cauzală întreagă a celor dintâi.

Sociologia din contră cuprinde toate fenomenele sociale, nu se interesează, ca concepția materialistă numai cu o latură a lor. Cu toate ace-

Institut de spălat și curățire a lui

NAGY KÁROLY

în Cluj-Kolozsvár, Malom utca 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femeiești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulara conștiințioasă, executare grabnică și punctuală.

tea și în sociologia teoretică găsim o mulțime de direcții, produse de varietatea înțelesului noțiunii de societate.

Astfel avem sociologia pozitivă reprezentată prin marele filozof Comte, cea biologică cu Spencer, cea antropologică, care pune rasa de-asupra societății, cea psihologică cu Tarde și cea pozitivă juridică cu Durkeim.

Pentruca sociologia să poată purta numele de știință, trebuie să primească întreaga societate umană. Se va ocupa deci de variațiile conținutului societății în raport cu formele ei.

Dar viața societății este compusă din viața economică, morală, juridică, artistică, științifică și religioasă. Ce va face sociologia? Ea le va studia pe toate, nu ca materialismul istoric. Așezând aceste elemente într'un fel de scară, dictată de felul cum se condiționează, am avea forma societății ca unitate. Cum vedem, factorul economic are și aici o valoare efectivă, lucru priceput destul de limpede de socialiști.

Durkeim face în *Division du travail* un fel de sinteză a concepției materialiste și a sociologiei. D. Drăghicescu însă susține că nici sociologia lui Durkeim nu e completă. Numai adăugând direcției sociologice a acestuia, direcția psihologică a lui Tarde ne apropiem de sociologia mai completă.

Zilele acestea am asistat la un concurs, care mă interesa. S'au prezentat doi candidați. Pe unul îl cunosc de mic copil. Am crescut alături, ca doi arbori sălbatici în mijlocul codrului. Furtuna ne-a lovit vijelios pe amândoi, dar nu ne-a putut surpa. Cu același diabolic cinism am privit încercările soartei de a ne umili. Același adânc dispreț l-am împărțit totdeauna pentru periculoasa sectă a anemicilor intelectuali, cari supt masca vorbelor late ascund cea mai grozavă sărăcie de idei.

Celalt? Un străin! Nu-l cunosc. Poate fi un om folositor societății. Poate fi chiar un geniu. Dar eu nu-l cunosc. Nu știu ce poate și nu știu ce suflet are. În orice caz e un om bine armat în această necurmată luptă, ce se numește viață. Și-a triumfat el. Era firesc să triumfe, dupăcum era foarte firesc ca prietenul meu să sufere înfrângere.

Sentința am ascultat-o amândoi cu același sânge rece, ca și când am fi ascultat un banal discurs de propagandă politică. La urma urmelor unul trebuia să rămână învins. El sau străinul. Indiferent. De ce dară ne-ar fi părut rău, de ce am fi lăsat umbrele invidiei să se strecoare în sufletul nostru.

Am ieșit amândoi din sală fără a rosti un cuvânt, fără a felicita măcar pe fericitul care biruise. Am trecut alături străzile și am făcut, acum biruiți, același drum, pe care cu un ceas mai înainte, ne făceam amândoi atâtea iluzii. Amândoi. Căci triumful lui ar fi fost și al meu, ar fi fost triumful visurilor cari ne-au încolțit în alte vremuri în sufletele noastre tinere.

Am ajuns în camera lui. Camera modestă de student sânguinos. Dar uite. Portretul de față de pe masa lui par'că era mai trist în ziua aceea. Și-n casă par'că pătrunsese duhul necurat al neliniștii și al răsvrătirii. Era par'că cineva care ne chema să ne dăm sama de noi, de năzuințele noastre, de rostul nostru în lume. Și portretul de pe masă tănuia în ochi-i frumoși atâtea ură sălbatică.

Ce-a urmat? Nimica neobișnuit. L-am văzut pe el, pe tovarășul înfrânt, adunând cu îngrijire toate notițele lui culese de ani de zile: Planuri de urmărire, unele începute numai; altele aproape terminate, însemnări făcute până numai ieri și cartea lui. Prima lui carte.

L-am văzut așezându-le pe toate cu îngrijire în sobă și dându-le foc. O clipă m'a îndemnat par'că gândul să-l opresc. Dar n'am făcut-o. Și nici odată n'o să-mi pară rău că l-am lăsat să ardă tot ce a muncit în cinci ani de zile.

Coresi.

Politica românilor din Ungaria

Trecut, prezent, viitor. De A. B.

VI.

Impăcare? Dar el nu cere dela nimenea nimic ce nu ar fi al său după cea mai sfântă dreptate! Impăcare? Dar el nu se simte nimic, căci doar nu poate fi o vină, și în tot cazul nu e vina lui, că există pe acest pământ al său de două mii de ani și voește să trăiască pe el mai departe după firea și individualitatea sa!

Da, Românul dorește împăcarea și crede chiar în posibilitatea ei, însă cu o sigură condiție: să-și întocmească și ungerii purtarea față de români astfel, încât să poată și ei face, cu fruntea senină, aceeași mărturisire, pe care o fac românii. Căci ei nu vor să asuprească pe nimeni, nu vor să răpească nimănui, nici limba, nici legea, nici naționalitatea. Că nu vor să fiei stăpâni, peste noi slugi, ci cetățeni liberi între cetățeni liberi! Liberi ca oameni și ca cetățeni, liberi ca popoare! Că vor ca statul ungar să fie un adevărat stat constituțional, în care nu oligarhii, clase sau națiuni privi'egiate, să stăpânească, în baza dreptului de cuceritori, peste popoare desmoștenite, ci să stăpânească legea și dreptatea, egale pentru toți.

Când ungerii vor dovedi, prin fapte, nu prin vorbe, că au ajuns la acest grad de europenizare, atunci împăcarea va veni dela sine, și în tot cazul pot fi siguri că românii nu-i vor pune în cale nici cea mai mică greutate.

Dar când va fi aceasta? Când se va opera această radicală prefacere în caracterul etnic al ungerului care, într'o mie de ani de petrecere în Europa și cu tot amestecul cu popoare europene, a rămas în fond același turan asiatic agresiv, arrogant, exclusivist și cu pretenții de cuceritor, pentru care toate neamurile sunt rase inferioare, bune numai ca să muncească pentru el, să-i servească interesele și să-i sporească neamul, care singur are dreptul de a fi stăpân.

Intr'o mie de ani nu s'a putut opera această prefacere. Oare se va opera ea peste altă mie? De bună voia Ungurilor negreșit că nu, dar foarte probabil că da, și nădăjduim că în vreme cu mult mai scurtă, sub presiunea altor factori, de sub cari până acuma Ungurii, favorizați de împrejurări și de constituția lor medievală, s'au știut și putut feri, lucru care nu va mai merge multă vreme.

Acești factori se rezumă în două cuvinte: Interesele europene.

Când Ștefan cel Mare s'a convins că cu vecinii săi, cu Polonii și cu Ungurii, nu poate să-și ajungă scopul, nu poate să formeze, în Orientul Europei, un zid de apărare, destul de puternic ca să poată rezista năvălirilor turcești și tătărești, atunci s'a adresat Papei dela Roma, cerându-i să-l sprijinească în grandioasa sa operă, al cărei scop final era oprirea și înfrângerea puterii musulmane. Iar Ștefan cel Mare era un evlavios credincios al bisericii răsăritene, cel mai mare întemeietor de episcopii, de mănăstiri și de biserici, în acea epocă cel mai puternic protector al ortodoxiei. Pentru evlavia lui și pentru multele lui opere religioase, deși nu sinodale, însă tradiția creștinilor răsăriteni îl numește cel Mare și Sfânt. Și cu toate acestea, el a căutat să se pună supt protecția Papei, pentru care ortodocșii erau schismatici, adeseori persecutați și nedreptățiți.

Pentru ce s'a hotărât eroul nostru național la această poliție, pe care, în acele timpuri când interesul religios primă pe toate celelalte, nu ori și cine ar fi putut o concepe? Pentru că pe atunci Papa era supremul reprezentant al intereselor europene, și Ștefan cel Mare, care era un numai un viteaz neîntrecut, dar și un cap luminat, a înțeles că interesele de conservare a țării și a neamului său așa vor fi mai bine servite, dacă se pun în concordanță cu interesele statelor și ale civilizațiunii europene.

Când Mihai Viteazul, dus de același gând mare ca și Ștefan Vodă cu un secol înainte, s'a convins că alianța cu Sigismund Báthory și cu nobilimea maghiară nu-l folosesc nimic în lupta pentru liberarea țării de supt Turci, și la realizarea planului său măreț, de a uni cele trei țări române într'un puternic bulevard al Europei, în contra barbariei orientale, a scris și el Papei dela Roma, s'a pus supt protecția Impăratului Rudolf II. de Habsburg și a mers în persoană la Praga.

Pentru ce? Pentru că și acest genial erou al neamului nostru a înțeles că purtătorii Cozoanei sacralui Imperiu Roman, erau atunci în Europa de răsărit supremii reprezentanți ai intereselor europene, și că interesele neamului său reclamă conlucrarea armonică cu reprezentanții acelor interese.

Din România.

Dela »Liga Culturală«. În cursul lunii trecute comitetul central a mai aprobat înființarea nouilor secții ale »Ligei« din Pașcani cu următorul comitet: președinte d. avocat Gh. Spiridon, vice președinti d-nii C. Teodorovici și I. Murariu inv., secretar Gh. Teodorovici, casier P. Robescu; membrii N. Ignatiu și Pr. I. Hanganu. — Secția R. Vâlcea: președ. d. N. Pieșoianu, vice-președinti d-nii ing. A. Diaconovici și D. Simian, secretar A. Livezeanu, casier Ioan Hanciu; d-nii D. Georgescu, prof. C. Mateescu, A. Boicescu și V. Papiu membri. — Secția din Bârlad: d. Stroe Beloescu, președinte, vice-președinti: S. Drăgănescu și P. Cetinescu secretar, prof. D. Vasiliu-Bacău, casier, N. Neșțian, membrii: d nii sub-loc. I. Pamfilie și G. Tutoveanu.

Mișcarea populației în România. După un raport al dlui L. Colescu șef al serviciului statistice în ministerul de domenii, mișcarea populației în România se menține și în 1908 la un nivel destul de favorabil.

Excedentul nașterilor în raport cu decesele a fost în 1908 de 1,310,100, ceiace însemnează o creștere cu mult mai mare decât în țările din apusul europei.

În întreaga Europa România își păstrează neclintită locul al treilea după Serbia și Bulgaria în înălțimea populațiunii.

Și atunci, când se vor pune piedeci sistematice mortalității la țară, cum s'a și început în timpul mai nou — vom putea avea satisfacția de a înregistra regatul român în locul întâi sub raportul acesta.

Morțea lui Vlașuț Slătineanu. Ieri dimineață, pe la orele 8 și 40, a încetat din viață, la locuința sa din bulevardul Academiei, Vlașuț Slătineanu. Răposatul era bolnav de aproape un an și nu mai ieșia din casă. A murit în vârstă de 48 ani. Defunctul a fost prefect de Ilfov, de Vlașca, secretar al consiliului de miniștri etc. La locuința răposatului au lăsat cărțile de vizită d. Niculescu Dorobanțu, prefect de Ilfov, d-na și d. N. Filipescu, d nii Cotescu, Bellu, etc. Vlașuț Slătineanu a făcut într'o vreme și ziarist, lucrând la »Națiunea« lui Dumitru Brătianu.

Societatea de industrie casnică. »Cassa școalelor« din București a luat hotărârea ca în fiecare capitală de județ din întreaga țară să se deschidă câte o societate cu numele »Industria casnică«.

Scopul este din cele mai mărețe și folositoare pentru desrobirea economică, de oarece se va da o educație sănătoasă gospodinei române și al doilea va pe biata țară de a mai plăti cele 140 milioane de franci, pentru aducerea produselor textile din străinătate.

Societatea va încuraja și utiliza toate producțiunile ce derivă ca industrie casnică, anume:

Țesătoria: scoarțe, velințe, pânzături, lânării și tot ce atârnă de portul românesc;

Menajul: prepararea conservelor, dulcețuri, murături, brânzături, fruct alb, etc.

Societatea va contracta numai cu producătorii români și va îndestula familiile românești sărace, prin înlesniri de plată.

Serbările noastre inaugurale.

Arad, 20 Noemvre.

Fiindu-ne imposibil a invita nominal pe toți amicii nu ai noștri numai, ci ai cauzei naționale, pe toți aderenții partidului național, pe care i-am vedea cu toată plăcerea la aceasta serbare, închinată presei românești, invităm pe aceasta cale pe toți aceia, cari au tot dreptul a conta la invitația noastră.

*

Actul sfințirii palatului va avea loc Sâmbătă la 27 Noemvre la ora 12 din zi.

La ora 1 va avea loc banchetul în sala dela „Crucea Albă“.

Seara va fi audițiunea artistică a Reuniunii femeilor române din Arad, upă care va urma dans.

*

Am anunțat deja că clubul deputaților naționali va veni corporativ la aceasta serbare a presei românești.

Nădăjduim, că confrății de presă, nu vor lipsi nici unul dela sărbătoarea aceasta a lor.

Putem anunța acum, că zilnic primim avizuri despre participarea fruntașilor noștri.

Președintele partidului nostru național, d. Gheorghe Pop de Băsești, președintele clubului național, d. Teodor Mihail, cu doamna și-au anunțat deja sosirea. Mulți frați iubiti de dincolo, încă ni au anunțat.

*

Prevăzându-ne astfel o mare aglomerație, n'am putea să primim răspunderea pentru încovășirarea și primirea acelor cari nu ni ar aviza din vreme, mai târziu până Miercuri, Joi, ș.a. atât despre participare cât și despre dorința lor de a lua parte la banchet.

Rugăm prin urmare pe toți cari volesc să ia parte, să binevoiască a ne aviza cel mult până Miercuri ori Joi, despre hotărârea lor de a lua parte.

Conflictul dintre dd. profesori universitari A. C. Cuza și Paul Bujor.

— Scrioare din Iași. —

De scurtă vreme s'a punit o vie discuțiune între dnii profesori universitari A. C. Cuza și P. Bujor, care s'a redus în o polemică ce interesează întreaga opinie românească. Cu câteva săptămâni în urmă a fost aici o întrunire socialistă, la care a luat parte muncitorimea jidovească în majoritate, pentru a protesta contra execuțiunii lui Ferrer. Ea a fost pusă la cale de interesele jidovești din Iași prin societatea »Uniunea socialistă«, de supt conducerea elevului Gelehrter, care în ziua adunării l-a proclamat pe d. P. Bujor, profesor universitar, de președinte.

La aceea la întrunire, în dreptul ce-l are orice cetățean a lua parte — și studenții au ocupat câteva loji. Dl. Gelehrter, luând cuvântul cere ca studenții români să fie dați afară din sală, pentru că protestase contra insultelor ce se aduceau de către vorbitori sentimentelor românești. Studenții pașnici s'au împotriviți și-au început să cânte »Deșteaptă-te române« și »Imnul regal«, iar sindicaliștii au început să fluere și să huiduiască, impropoșând în studenți cu pompa, cu apă murdară. Toate aceste insulte aduse studenților universitari au fost pationate și conduse de d. P. Bujor.

Studenții — cu drept cuvânt — au îndreptat un memoriu contra profesorului P. Bujor, prin care și califică în nume de rău purtarea sa: »Tiner-

cul universitar se simte scutit de orice considerație față de profesorul care s'a făcut vinovat de acest cutezător și nesocotit act de antidinasticism și renegare națională«.

La care d. P. Bujor, găsindu-se insultat cere la Senatul universității pedepsirea autorilor acestui memoriu, și Senatul pedepsește pe trei dintre ei. Nu se mulțamește numai cu atât, dar ca să deie o întorsătură mai senzațională afacerii d'sale, scrie un articol prin gazeta jidovească »Opinia« din Iași, prin care prin *insulte și calomnii* se repede asupra profesorului universitar d. A. C. Cuza, găsindu-l pe dânsul autorul acestui memoriu, și că studenții au fost puși la cale de acest profesor.

Articolul e plin de venin și neadevăruri, de oarece toată inteligența românească cunoaște în de-aproape principiile sănătoase ale d. A. C. Cuza, atât din scrierile sale, cât și din cursurile ce le ține la universitate. Dar pentru că d. P. Bujor nu este cunoscut să vi l arăt în plină lumină și adevăr.

În legătură cu cei mai periculoși jidani din Iași cari patronază mișcarea socialistă, ca profesor universitar împreună cu colegul d'sale, alt profesor universitar, d. dr. Thiron, au înființat societatea »liberilor cugetători« prin care găsesc cu cale a batjocuri tot ce avem noi mai sfânt în țara și pământul românesc.

Așa în anul 1906 d. P. Bujor, ca și 'n anul acesta, împreună cu d. Thiron, s'au găsit a se împotrivi și a cere izgonirea preotului și a feștaniei ce se ține totdeauna la deschiderea cursurilor de la universitate. Anul acesta au tipărit o broșură — un memoriu — prin care batjocoresc și insultă religia și Biserica românească.

Față cu aceste apucături de disordine socială, mai ales provenite dela un profesor universitar, față cu președinția în calitate de profesor, la întruniri socialiste care insultă instituțiunile și ideea de stat, față că calomniază și batjocorește un alt profesor universitar, față că tipărește pamflete prin care ponegrește credința în Dumnezeu și Biserica creștină — studenții acei din Iași, în unire cu cei din București și prin discuțiunea deschisă de d. A. C. Cuza prin »Neamul Românesc« se cere și așteaptă dela Ministrul cultelor, cuvenita măsură disciplinară.

Dacă în Ardeal avem vânzătorii de neam alde Burdea, Ionescu, Moldovan, apoi și aici avem și noi ai noștri, cari trebuie să țină la stâlpuț infamiei și aduși prin presă înainta opiniei publice cinstite românești, ca să-i cunoască cine sânt și să se ferească de alde dd Paul Bujor, Dr. Thiron.

Din străinătate.

Războiu între Rusia și Austria. Petersburg. Ziarul »Birjewia Wjedomosti« publică un senzațional articol al fostului prim-ministru, prințul Swiatopolsk-Mirski, care, în substanță, zice că un războiu între Rusia deoparte și Austro-Ungaria și Germania de alta e de neînălțurat.

În încheierea sa, prințul Mirski mărturișește, că ținta finală a politicii externe rusești e împărțirea Austro-Ungariei.

Acest articol a stârnit în presa germană o senzație enormă, pentru că »Birjewia Wjedomosti« e socotit ca un ziar oficios. La Petersburg, însă, se declară că gazeta aceasta nu e organul oficios al ministerului de externe; e adevărat, însă, că guvernul se servește de ea din când în când pentru vre o demonstrație sgomotoasă în politica internațională.

Chiar dacă articolul în chestiune n'ar putea avea însămnătatea politică ce i-se atribuie, el nu oglindește mai puțin spiritul de dușmănie de care presa și cercurile dirigitoare rusești sânt însuflețite față de Austro-Ungaria și Germania.

Coaliția îngrijorată.

Clica feudală amenințată să între în opoziție.

Desfășurările tainice ale crizei aruncă asupra feudalilor dela cârmă tot mai multă neliniște. Refuzul — pare-se — aproape categoric al Vienei de a satisface setea de concesii a contelui negru, va fi singurul mijloc, prin care s'ar putea pune odată capăt plicticoaselor hărțueli politice, menite să arunce asupra țării o umbră de neîncredere din afară.

De aceea observăm cu satisfacțiune, că presa Vieneză, a început — deși în multe rânduri a trăgănat aceasta chestie, — să poarte o campanie violeată împotriva concesiilor.

Era și vremea, ca opinia publică austriacă să-și spună odată cuvântul hotărât în afacerea aceasta și să paralizaze astfel acțiunea de duplicitate a unor persoane, care în urma poziției lor înalte și a presiunii, ce o pot opera asupra Coroanei, sânt un pericol permanent pentru o aplanare a crizei în condiții neajunătoare fie pentru siguranța Monarchiei, fie pentru noi popoarele, care o formăm.

Câteva zile ne mai desparte de consiliul de coroană. Vom vedea, întrucât se vor adeveri sentimentele democratice ale Coroanei, care a declarat în atâtea rânduri, că va sta de vorbă numai cu adevărații reprezentanți ai voinței poporului.

În țara luptele să poartă pe tăcute. În nesiguranța ce planează asupra situației politice, se pregătesc lovituri ascunse și nu se știe de azi pe mâine în ce tabără se va sărbători triumful.

Din partea corespondentului nostru din Budapesta primim astăzi următoarele informații:

Neîncredere în consiliul de Coroană.

(Telegramă dela corespondentul nostru). Budapesta, 20 Nov. Cercurile politice de aci nu au încredere în rezultatul consiliului de Coroană.

Francisc kossuth s'a exprimat aseară într'un cerc de politicieni din nou cu multă resemnare asupra situației.

Declarațiile sale au fost foarte rezervate, și nu conțineau nimic hotărât.

Andrássy cu tot refuzul ce-l primește din partea Vienei se crede indispensabil în conducerea țării și expectațiile sale sânt de o îndărătnicie într'adevăr nobilă.

În o adunare a partidului constituțional contele negru s'a exprimat cu mândria ce-l caracterizează, că nu este dispus să primească președinția consiliului, în cazul când nu i-se va satisface dorința asupra concesiilor militare, cu toate că a auzit de atâtea ori din gura M. Sale, că să și mute gândul dela concesiii.

Acțiunea rezolvirii crizei își poate avea un sprijin numai pe plățile în bani gata, ceace nu se poate privi ca o concesie, din moment ce dreptul acesta este asigurat prin lege.

Partidul poporal pe lucru.

Budapesta, 20 Nov. (Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru), Pe când guvernul coaliționist își petrece vremea pe drumuri între Pesta

MOBILE

Fabricate din material sănătos și solid, în ori-ce timp se pot procura la firma **FRITZ W. ELGES**, fabrică de mobile, atelier de tapetărie și decoratură SIBIU — NAGYSZEBEN, — Fabrica: Salzgasse 37. — Filiala: Heltauergasse 25. Cel mai mare și mai bogat local de cumpărături!

și Viena, pe atunci poporalii se pun acasă pe lucru, pentru a-și întări poziția în corporație.

Contele Zichy și Rakowsky István caută modalitățile cele mai favorabile, prin care ar putea să-și mărească influența în acțiunea comună cu constituționalii.

Justh pregătește lupta.

Budapesta, 10 Noembrie. (Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru). În fața seriozității luptelor viitoare, partidul independist încă nu stă cu mâinile în sân. El se pregătește să dea guvernului o lovitură hotărâtoare chiar în ziua prezentării sale, pentru a-l face imposibil pentru orice fel de acțiune.

De altcum energia de care s'a făcut capabil șeful acestui partid, îl fac temut în toate cercurile contrare.

Aceasta s'a văzut la începutul acțiunii sale, când într'un timp relativ foarte scurt a știut să formeze dintr'un mănunchi de vre o 20—30 de deputați, o sută cincizeci de aderenți, hotărâți să-l sprijinească în ideile sale până în pânzele albe, lăsând bietului Kossuth numai o neînsemnată minoritate.

Partizanii lui Justh sânt decise să primească guvernul cu o obstrucție necruțătoare.

Atmosfera politică este înărcată de elemente foarte dușmănoase guvernului. Sânt în perspectivă lupte parlamentare, în urma cărora guvernul se va convinge, că i este imposibil de a governa între astfel de împrejurări.

Retragerea lui în felul acesta va fi silită, deci cu atât mai rușinoasă,

Presă vieneză și criza ungară.

Budapesta, 20 Nov. (Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru). »Magyar Hp.« organul contelui Andrássy se supără foc pe presa vieneză, care-i înjură ca la ușa cortului. Mai ales organul contelui negru e grozav de iritat, în urma declarațiilor acestei prese, unde zice, că *Ungaria nu se poate extrada unor acrobați de frază, care vorbesc încontinuu împotriva naționalităților.*

Presă vieneză pretinde, ca în Ungaria să vină un astfel de regim, care să lase cuvânt liber și voinței cetățenilor, care formează majoritatea țării, adică naționalităților.

Ziarele din Viena asupra concesiilor.

Viena, 20 Nov. (Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru). »Vaterland«, »Reichs-post« și »Deutsches Volksblatt« de astăzi publică o statistică foarte interesantă, prin care constată cu cifre cât de nebazate sânt pretențiile maghiarilor, referitoare la concesiile militare.

Aceasta statistică dovedește, că populația numerică a ungarilor în armată este cu mult prea mică, pentru ca ei să-și poată lua nasul la purtare.

În armata comună ungarilor nu fac decât 18 procente, iar în marină numai 7 procente. De unde atunci atâta încăpăținare pentru concesiile?

Kossuth face pe grozavul.

Viena, 20 Nov. (Prin fir telegrafic dela corespondentul nostru). »Neue Freie Presse«, publică în numărul său de azi o declarație a ministrului de comerț Kossuth, prin care acesta caută să se fâlească, că guvernul va ști să exopereze din partea Coroanei atâtea concesiile, încât să poată pași cu capul ridicat înaintea poporului.

Asupra acestui lucru noi ne facem ca de obicei convenite rezerve. Să vedem!

Reforma electorală și partidul lui Justh.

Budapesta, 20 Nov. (Dela corespondentul nostru). Face mare senzație aci, că contele Batthyányi s'a declarat într'un cerc de partizani politici, aderent

al votului universal, egal, ceea ce însemnează că încetul cu încetul se apropie de adevărata reformă electorală cinstită.

Truc împotriva lui Justh.

Budapesta, 20 Nov. (Dela corespondentul nostru). Organul guvernamental »Esti Ujság« publică în numărul său de astăzi un articol de fond intitulat *Culisele crizei*, care a stârnit o adevărată senzație în toate cercurile politice.

Articolul în chestiune publică o mărturisire făcută de Kristoffy prin luna Septembrie într'un cerc de aderenți de ai săi, în care zicea, că arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand dorește cu orice preț ca el (Kristoffy) să devină ministru președinte al Ungariei și nu știe cum să se scape de însărcinarea aceasta, căci în Ungaria nu poate avea alt sprijin decât pe naționalități și socialiști.

La aceasta mărturisire Kubini Géza, un fost fișpan drabant i-ar fi spus, că un ungar adevărat nu-și poate lua refugiu la razimul naționalităților și al socialiștilor, și va trebui să aștepte, căci în curând se vor ivi timpuri favorabile, când se va asocia cu partidul parlamentar maghiar.

După ruptura lui Kossuth s'a și ivit aceste vremuri, căci vorba aceea: inter duos litigantes tertius gaudet așa, și aci Lukács și Kristoffy sânt singuri favorizați de ruptură.

Articolul în chestiune mai spune că Kristoffy a fost imediat după ruptură la Viena, unde a conferit cu arhiducele Franz Ferdinand.

În Viena a stat trei zile, și în decursul acestor zile a avut cu arhiducele mai multe convorbiri telefonice și ar fi primit chiar un răspuns încurajator.

Interesant este — zice mai departe numita foaie — că Kristoffy a jucat numai rolul de mijloc în această afacere pentru a prepara terenul lui Lukács și Justh, care s'au și învoit asupra condițiilor supt care ar putea primi căma guvernamentală.

Condițiile conțin 4 puncte esențiale, reforma electorală, chestia naționalităților; chestia socială radicală și renunțarea la concesiile militare.

Asupra tuturor acestor puncte s'ar fi înțeles.

O dificultate s'a întâmpinat numai asupra unui punct hotărâtor, asupra fixării termenului băncii autonome.

În cazul, când s'ar putea ajunge la o înțelegere în această privință, adoptându-se de pildă un provizoriu, atunci venirea lui Justh la putere a fi aproape sigură.

»Esti Ujság« spune ca încheiere, că menține aceste detalii fără temere de a putea fi desmințit. Numai atunci ar fi dispus să retracteze aceste date, când Justh ar declara pe cu ânt de onoare, că nici un membru al partidului său n'a desbătut în aceasta privință nimic cu Kubini Géza.

Alegerile din Timiș.

Cuprivire la știrea publicată de noi într'unul din numerii noștri trecuți că la alegerile pentru congregația Timișului, partidul național comitatens ar fi reperat învingere în cercul Buziașului și al Recașului, ni se comunică din Recaș, că informația noastră a fost greșită în ce privește cercul Recașului, pentru că aici candidații români au căzut.

Corespondentul nostru ne descrie astfel priceerile căderii.

Cauza căderii noastre a fost inteligența noastră de pe sale, preoții și învățătorii, cari deși li s'a adus la cunoștință atât prin ziare cât și prin scrisori trimise de adreptul de d. Dr. Lucian Georgevici și de protopopul cercului d. Gherasim Sirb, ca să vină cu alegătorii la urnă, din tot cercul electoral compus din 27 comune foarte puține s'au prezintat cu alegătorii lor, grosul inteligenței cu toți alegătorii, a preferit să șadă acasă, ba a fost comune curat românești, ca i cu totalitatea voturilor au venit cu contrarii, fără preoți și învățători; cum a fost d. e. comunele Chisătau cel cu corul vestit, Balșa etc. Ni s'a dat ocaziunea să vedem un preot (de astădată îi rétăcem numele), care nu s'a jenat a da la urnă țidula partidului contrar și apoi imediat a-i săruta mâna șefului său protopop, a candidatului și care ca bărbat de încredere a fost constrâns

a-i primi țidula aceasta și a o pune în urnă! Amar de atari preoți!

Nepăsarea inteligenței noastre și a alegătorilor noștri de o parte și de altă parte scârbiți de nepăsarea aceasta — trecerea unor sârbi și a nemților aliați în partida contrară, ne-a cauzat cădere rușinoasă.

S'au purtat foarte bine Ictar — Budinț, apoi am avut mai multe voturi din Bucovăț — Bazoș și puține din Topoloveț, Ianova și Belinț, celelalte însă ca Izvinul, Herniacova n'au participat de fel, deși d'spun de circa 200 voturi, Chise-teal, Babșa, Hlissiaș, Aga, Sziklász, Theés, Nadăș, Paniova, Sustra, Hodoș și Buzadul nu numai că nu au votat cu noi, ci din contră erau satisfăcute, că pot veni supt escorta partidului contrar.

Românii, precum ni-se comunică, au mai suferit în frângerii și în cercul Neudorf, unde asemenea dispun de majoritate, și unde au ales iar doi străini,

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Situația politică.

Viena, 20 Noembrie. Situația este încă turbure; germanii pretinzând supunerea desăvârșită a cehilor. Ședința șefilor de partide va avea loc Mercuri dimineața. Ședința plenară a partidelor după amiază.

Răscoala din Nicaragua.

Lonăra, 20 Noembrie. Insurgenții din Nicaragua au ocupat până acum jumătatea republicii.

Plecarea prințului Gheorghe în Rusia.

Belgrad, 20 Noembrie. Zvonul că prințul Gheorghe va pleca în Rusia nu este confirmat. Se svonește ca va pleca în Italia, să viziteze pe regele Victor Emanuel, de unde întorcându-se va face vizita curților din Cetinje și Sofia.

Intrecere între aviatori.

Paris, 20 Noembrie. Azi a avut loc o întrecere de înălțime între cei trei cunoscuți aviatori. S'a urcat Lambert la 304 metri Paulham la 360 și Latham la 410 metri și a bătut astfel recordul.

Greutățile financiare greccești.

Atena, 20 Nov. Situația financiară a Greciei e desperată. Funcționarii, furnisorii și trupele sânt neplătiți de o lună de zile. Ofițerii încă nu și-au primit lefurile, din care cauză s'a produs în toate cercurile un murmur de nemulțumire.

Starea lui Björnson.

Copenhaga, 20 Noembrie. Moartea lui Björnson se așteaptă aici cu multă încredere. — Populația celor trei state scandinavice e într'o mare surescitare. În toate părțile se pregătește un mare doliu pașional. De multă vreme cele trei state unite au aceeași durere.

Crimă îngrozitoare.

Ni-se telegrafiază din Viena: O crimă îngrozitoare s'a făptuit aici. Numeroși ofițeri de stat major au primit câte două pilule cu indicația, că sânt contra impotenței. Un ofițer a trimis pilulele să se examineze și s'a dovedit că era o otrăvă violedtă, în stare să omoare un om. S'a făcut un denunț poliției și s'a aflat că Charles Francis, așa se iscălia cel care trimise pilulele — nu există.

Un căpitan de stat major s'a găsit acum două zile mort, se credea că la mijloc e o sinucidere. La autopsic însă s'a dovedit, că el s'a otrăvit cu pilulele primite.

Toți cei cari au primit pilule erau căpitani chemați în anul acesta pentru prima oară în statul major, astfel, că se crede, că autorul acestei crime este și el un căpitan, care gelos pe antecesorii lui vola să se scape de dânsii și să vie el la rând în

Statul-major. S'a luat imediat dispoziții să se a-vizeze toți căpitanii să nu uzaze de pilule.

Până acum n'a fost decât o singură victimă. Chestia face mare senzație. Cercetările se continuă cu un aparat mare.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 20 Noembrie 1909.

— **Știri personale.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp s'a reîntors ieri din Sibiu, însoțit de P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, la reședință. — Ilustritatea Sa d. consilier aulic Constantin Burdea a fost azi în Arad, făcând o vizită de mai multe ceasuri P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp.

— **In interesul fondului cultural din Arad.** Rugăm pe toți acei domni și doamne, cari au primit liste de contribuire pentru fondul cultural diecezan din Arad, să binevoiască a retrimite acelea liste în timpul cel mai scurt la consistoriul eparhial din Arad.

— **In memoria împărătesei regine Elisaveta.** Vineri s'a ținut în Sibiu parastas în catedrală pentru odihna sufletului răposatei Impărătese și Regine Elisaveta. A pontificat I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolit Ion Mețianu, asistat de Preacuvioșile Lor, Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit, vicar arhiepiscopesc, și Dr. Eusebiu R. Roșca, protosincol, director seminarial, de protopresbiterul Mateiu Voileanu, preotul Dr. Vasile Stan. Au fost de față elevii seminariali cu profesorii lor, elevele dela școala civilă de fete, cu corpul didactic în frunte și alt public.

— **Starea lui Björnson.** Ni-se telegrafiază din Paris: Björnson a dormit azi noapte bine. Ieri și-a făcut testamentul.

— **Hymen.** Ni-se anunță logodna dlui F. A. Degan, din Fiume cu dșoara Valeria Popoviciu, fiica notarului Constatin Popoviciu din Sibiu.

— Dl Constantin Nemeș și dna Marioara Aldica anunță cununia lor, care se va oficia Duminecă în 8 (21) Nov. a. c., la ora 1 p. m. Tohanul-vechiu în Noembrie 1909.

— **Prinți români pentru sindicatul ziariștilor unguri.** Supt acest titlu am publicat zilele trecute o informație primită dela corespondentul nostru din Budapesta, care iarăși a primit o din cercurile aviatice ungurești, că doi prinți români Ghica și Moruzzi ar fi fost la Budapesta, pentru a încheia un contract de ascenziune, cu aviatorul ungar Kutassy, care pentru o sumă mai mare de bani (pe care el a oferit o sindicatului presei ungurești), să facă mai multe zboruri în București.

Primim acum, dela prințul Moruzzi, privitor la această știre, despre care adăogam și noi că este de necrezut, următoarea telegramă:

Rog a desminți informația ce o dați, că un Moruzzi ar fi fost la Budapesta pentru a angaja pe un aviator ungar să sboare în București. Cine s'a servit de acest nume este un impostor. Moruzzi.

— **Succesul dlui Dr. Toma Ionescu.** »N. F. Pr.« a primit azi o telegramă din Londra, în care se spune, că conferința dlui Dr. Toma Ionescu din București, a făcut o senzație colosală, în cercurile medicale.

Injecția făcută cu stricină amestecată cu stovaină în regiunea cervicală a șirei spinării a fost pentru întâi dată aplicată la operațiuni de doctorul Toma Ionescu, căci până acum se făceau aceste injecții numai în regiunea lombară, unde nu mai este măduvă. Operatul de ieri suferea de adenită tuberculoasă la gât, Două minute după ce s'a făcut injecția s'a început operația. În tot timpul operației bolnavul vorbea cu me-

dicii nesimțind nici o durere, apoi s'a sculat de pe masa de operație și a plecat singur la pat.

Senzația e cu atât mai mare, cu cât analgesia spinală era puțin cunoscută în Anglia și tocmai acolo medicii erau nemulțumiți cu efectul chloroformului.

— **O măsură la loc** Ministerul de interne din București a trimis o circulară prefectilor de județe prin care le pune în vedere să la măsuri ca pe viitor să nu se mai permită strângerea de ofrande, supt nici o formă de către streini, fără autorizația prealabilă a ministerului, care va viza și registrele purtătorilor.

Această măsură a fost luată în urma gășirei de către autoritățile polițienești a unor supuși austro-ungari în Turnu-Severin și Craiova, cari umblau cu pantafuzele pe registrele lor erau semnături ale reprezentanților autorităților, cari de multe ori nu se asemănau între ele, lucru care a dat de bănuț că purtătorii să fi avut autorizațiuni dela autoritățile comune din Transilvania.

— **Un nou vulcan în insulele Canarice.** Se telegrafiază din Madrid: Se anunță din orașul Garachico de pe insula Teneriffa, că în muntele — Flores a erupt un nou vulcan, care de câteva zile vujește cumplit și aruncă obiecte arzânde din el. Trei vapoare au plecat la fața locului cu ajutoare. Teneriffa este cea mai mare dintre insulele Canarice, de pe coasta vestică a Spaniei. Pe insulă sânt șapte proprietăți mari și mai mici spaniole. Terenul este eminent vulcanic. Cea din urmă erupțiune a fost în 1824.

Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază: Știrile ce sosesc din Teneriffa sânt neliniștitoare. Populația speră în scăpare numai pe mare. Guvernatorul a plecat. Locurile amenințate toate. Trupele stau la dispoziția salvării.

— **Glasul unei românce** (La ordinul lui Apponyi). E frumos sentimentul de mândrie națională, atunci când el e cultivat de toate inimile unui neam și e sublim, atunci, când el încălzit cu sfințenie la sinul tinerelor generații.

O probă frumoasă, înălțătoare până la duioșie este glasul unei românce, revolta sufletească a unui suflet tânăr, în care izbucnește durerea atacului plin de volnicie al contelei Apponyi.

Fără pretenție literară, dar cu multă indignare, tinăra copilă pune pe hârtie glasul sincer al sufletului ei.

Și zice așa:

Și mai lovit și mai bătut
Și ce-ai voit, tot ai făcut,
Ca limba ta s'o-nvăț de rost
Și'n ea să zic și »tatălnoș«.

Și-atunci când eu m'am văietat,
Tu sus la rege ai alergat,
Ca să-mi sugrume glasul meu,
Să nu-l mai rog pe Dumnezeu.

Eu voiu tăcea! M'am nădușit,
Mi-ai pus pumnalul chiar în gât.
Dar vai va fi de pielea ta!
Când iar putea-voi răsufla.

Voi rupe ianțul și cu el,
Voiu da în capul tău tembel
Și'n limba ta te-oi înjura,
Căci asta-i răsunarea mea.

Însămnați asta înainte,
Ști »că romînca ține minte«!

O româncă din Ardeal.

— **Descoperirea unei comori în Madrid.** Se telegrafiază din Madrid: Cu ocazia dărîmării unei case din Del Reylo, făcându-se săpături s'a dat în suteran de o scară cu 300 trepte conducând într'o boltă, plină cu oale de monede vechi de aur. Poliția a luat paza comori. Proprietarul Perin a plecat la Madrid.

— **O greșală regratabilă.** Am publicat în numărul 234 al »Tribunei« o corespondență privitoare la înmormântarea protopopului Iosif Vancea, în care autorul, făcea critica panegiricului (fără a numi pe vorbitor) rostît cu acea ocazie într'o limbă stricată cu ty și gy. Corespondența, se știe a provocat o rectificare iscălită de dd. Dr. Iosif Vancea, fiul decedatului și Emil Kormos Alexandrescu, proprietar, cari luau în apărare pe părintele Decei, căci dânsul rostise panegiricul și pe care îl cunoaștem și noi, că nu vorbește cu ty și gy. Am dat loc firește rectificării și pentru a ne arăta lipse de intenție de a jigni pe părintele Decei, am făcut câteva observații în general despre felul cum redacțiile sunt de mulțori surprinse cu buna lor credință prin informații tendențioase.

Aceste observații, au avut darul să supere și precum vom vedea mai jos cu drept cuvânt pe autor, bine cunoscut de noi, acărui bunăcredință nu-a fost traă nici o clipă la îndoială în redacție, altfel nu uzam din capul locului de informațiile sale.

S-a făcut însă o regretabilă omisiune de tipar. Autorul informației scrise, precum ni-am convins ulterior din manuscris, că s'a rostît un panegiric și o cuvântare de adio, despre aceasta din urmă spunând că a fost rostîtă într'un limbaj stricat cu ty și gy etc., și atrăgea atenția sf. Scaun din Blaj să fie altădată mai scrupulos în designarea preoților, pe cari îi trimite la astfel de înmormântări, cari nu produc cea mai bună impresie cu acest limbaj puțin simfonic. În redacție s'a trecut cu vederea că s'au ostît două cuvântări, și s'a vorbit numai de prenegric (Pe care l'a rostît d. Decei) iar cuvântarea de adio, care era cea înpricinată a scăpat teafără.

Fiind evident o greșală a noastră nu esiztăm a o recunoaște și a-l asigura pe autor de stima și venerația noastră.

— **Alegerea de protopop gr. or. la Iliia,** — scrie »Libertatea« — în locul dlui G. Oprea, retras din oficiu din pricină de morb, — e pusă pe ziua de Joi în 19 Noembrie st. v. (2 Dec. n.) Comisar consistorial la alegere e numit d. asesor consistorial Mateiu Voileanu.

— **Arestarea unui conte italian.** Ni-se telegrafiază din Viena, că alaltăieri a fost arestat acolo medicul italian Dr. Conte di Villamarina din Turin, în baza unui mandat de arestare lansat de procuratura vieneză. Impotriva doctorului a fost o plângere din pa tea unui hotelier din Budweis, care susținea că a fost înșelat cu suma de 22.000 de cor. Arestatul spune, că pretenția hotelierului este exagerată și de altcum chestia aparține de judecătorie civilă, arestarea lui este deci un act arbitrar.

În jurul acestei arestări s'a păstrat liniște, până când s'a putut câștiga convingerea, că învinuirile hotelierului sânt adevărate.

— **Permutarea judecătorului de instrucție în afecerea Steinheil.** Ni-se telegrafează: Judecătorul de instrucție care a făcut instrucția în afecerea doamnei Steinheil, va fi permatat cu pedeapsă.

— **Pierre Lotti.** Din Londra se telegrafiază Julien Viand, cunoscut în literatura franceză ca Pierre Lotti, a ieșit din serviciul marinei Franței, unde intrase ca activ delatate de 17 ani. Scriitorul Lotti e acum de 59 de ani.

— **Peripețiile unui balon german.** Se telegrafiază din Berlin: Balonul german Schweder, făcând ieri o ascensiune, a fost apucat de vânt și dus în Franța, unde s'a scoborît lângă fortăreața Lange. Călătorii au fost arestați și constrânși să plătească 534 franci amendă.

— **Exșahul Persiei se amuzează.** Se anunță, din Odesa: Exșahul Persiei ieste în Odesa și se amuzează perfect. El cercetează zilnic șantaurile și localurile de noapte.

— **Naufragiul unui vapor.** Ni-se telegrafiază din Viena: Aici a sosit știrea că vaporul Noumahal s'a ciocnit de o stâncă în apropierea insulei Trinidad. Familia miliardului american Astor care era pe vapor se zice că ar fi fost salvată, dar până acum, nici o veste.

— **Rege și poet.** Principele *Nichita*, al Muntenegrului a isprăvit un volum de versuri lirice intitulat »Mănunchi de cântece din munți«. Cartea va apărea în Cetinje, cu ocazia aniversării de 50 ani a principelui.

— **Fals în interesul științei.** În zilele acestea s'a dezbătut înaintea curții cu jurați din Viena un proces pentru fals. Acuzații erau un medicinist *Hosek* și o vânzătoare de tutun *Adela Kuriz*.

Medicinistul *Hosek* era unul dintre cei mai talentați tineri dela universitate și el a descoperit cauza frigurilor de baltă și a dovedit că e identică cu cea care a bătut și în Viena. *Hosek* se deosebise științei cu o sete extraordinară și mai era și om bun de inimă. Pacienții cari îl căutau nu numai că erau tratați gratuit, dar primeau și medicamente gratis. În urmă însă a ajuns și el în cea mai neagră sărăcie și nu și mai putea urma nici studiile.

S'a hotărât să falsifice, nu pentru el ci pentru omenimea, în interesul cărei lucra. S'a înțeles cu d-șoara *Kurtz*, care era prietena lui intimă de pe când intrase la universitate, și au falsificat trei bancnote pe cari le-au pus în circulație. Dar poliția le-a dat de urmă și pentru aceasta i-a tras ieri la răspundere. Jurații însă cumpănind lucru bine, l-au achitat cu 11 voturi contra unu. Acest verdict e mult discutat de publicul vienez.

— **Iarăși năpaste în Bihor.** Din Oradea vine știrea că, în întreg comitatul Bihorului bătute epidemia în vre-o patru sprezece comune bătute disenteria, tifosul și difteria. Mortalitatea s'a ridicat cu 15%. Cauza epidemiei e sărăcia și lipsa de hrană. Se reclamă grabnic ajutor dela stat, altcum epidemia amenință să infecteze întreg comitatul.

— **Un copil ucigaș.** Țăranul *Dumitru Căpejan* mergea cu căruța pe drum spre Arad, când în apropierea abatorului s'a întâlnit c'un țanc de ucenic, care l-a rugat să-l ia în căruță. Pe drum s'au pus la vorbă și cărușul i-a spus bătatului că vine la Arad să facă mai multe cumpărături. Acesta închipuindu-și că va fi având mulți bani asupra lui, într-o clipă de neabăgare de seamă a scos cuțitul și l-a străpuns de trei ori în gât. Țăranul a căzut fără conștiință, când băiatul s'a pus să-l buzunărească. Dar a fost surprins de trecători și a luat-o la fugă. Căpejan trage de moarte la spital, pe ucenicul *Cheseg* îl caută autoritățile.

— **O spargere în Chicago.** La banca centrală din Chicago chiar la amiazi, pe când funcționarii se pregăteau să părăsească localul, s'a oprit un automobil elegant. Un strein s'a coborât repede și s'a îndreptat spre casă. Aici a scos din buzunar un revolver și a amenințat cu moarte pe cel ce l-ar împiedeca în operațiunile sale. A dosit repede cei vre-o 500 de dollari, ce erau înaintea casarului și a sărit de nou în automobil, ca e era gata să plece, când directorul și câțiva funcționari au tăbărit asupra șoferului și l'au târât jos. Necunoscutul a luat-o la goană, directorul după el și era gata să-l prindă. Atunci pungașul s'a întors și a tras câteva focuri de revolver asupra directorului și a rupt-o din nou la fugă. Directorul era mereu pe urma lui și când drumul li s'a închis printr'un zid, necunoscutul și-a vârât țeava revolverului în gură și a tras, împrăștiind și creierii pe zidurile din jur. Nu s'a putut astfel constata identitatea lui. Automobilul, cu șofer cu tot, îl împrumutase dela un proprietar de mine din *Evansville*, unde s'a prezentat supt nume fals.

— **Cadavre decapitate.** Din Petersburg vine știrea că în apropiere de gara *Rastwochar* au găsit două butoaie, pe cari e a scris »carne afumată«. Când le-au desfăcut, au aflat cadavrele decapitate a două femei. Poliția bănuiește vre-un omor al anarhiștilor și au deschis o anchetă severă, pentru eruirea criminalilor.

x **Tușești? Te doare pieptul?** Nu ai teamă de oftică? Fi-i preventiv, procurează-ți sirup de miere de tei, care mulcomeste tusa, disolvă în mod minunat șlaimul (balele), slăbește nădușile (asudările), promovează apetitul, și restabilește odihna de noapte. Face

bine și copiilor slăbănogi. Prețul unei sticle de model 3 cor. Sticlă mare 5 cor. 3 sticle mari 15 cor. francate.

Se poate comanda cu rambursă numai dela farmacia »Apostol« în Budapest, VIII József-Körut 64. Depot 85.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului *Iakob* în Budapesta, primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeti, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadar această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și nu gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul *Zander* și cu scâlzi aeriene.

— **Atragem atențiunea on. noștri cetitori** asupra anunțului renumitei firme a lui *Sipos Jenő* din Cluj, publicat în numărul nostru de azi, cu aceia observare, că obiectele să le cumpărați de acolo, pentru că la caz că acelea nu corespund, amintita firmă le schimbă, eventual reîntoarce prețul de cumpărare. Detalii se află în anunțul publicat în numărul nostru de astăzi.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumării, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmetici, spongii și instrumente de gumă. Totfelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma: »la un corn« în *Kolozsvár*.**

x **Mihai Radu** croitor pentru bărbați, Cluj, str. *Jókai* 2. Stofă englezească veritabilă, croi elegant, prețuri solide.

Viața Reuniunilor.

Adunarea învățătorilor din dieceza Gherlei.

Beclean, la 20 Nov.

În sfârșit ne vedem iarăși adunați la obișnuita noastră adunare generală. Lucru vechiu: nici o tresărire mai sfântă, mai națională în suflere; vecinic aceleași patimi și păcate, aceleași muștrări de conștiință.

Învățătorii sânt în număr complex. Au mai luat parte până la sfârșit, d-nii *D. G. Tripon* adv. în Bistrița, un prieten sincer al dascălimii, și *Ioan Negruț* directorul preparandiei din Blaj.

Președintele deschide adunarea prin o vorbire mai lungă cu o mulțime de citate, din care a lipsit însă cea de ce noi avem lipsă, de sădirea duhului național în sufletele cutropite de străinism.

Au urmat apoi rapoartele secretarului, casierului, bibliotecarului. Din raportul casierului reiese, că reuniunea are un capital de 4212 cor., iar bibliotecarul spune de celea 510 cărți ale ei.

La sfârșit se ridică harnicul și însuflețitul dascăl — directorul dela Blaj, d. *I. F. Negruț*, și salută adunarea în numele învățătorilor uniți din archidieceză. A vorbit de încheierea tuturor românilor, de lupta ce es e de datoria fiecărui învățător s'o poarte, pentru cel mai sfânt ideal al nostru: limbă, lege și neam!

La cuvântul învățătorului *C. Man*, și vorbește despre adunările t actuale, cum ar trebui să se facă ele pe viitor.

Apoi d. *Dr. G. Tripon*, prin o vorbire însuflețită, arată chemarea dublă a învățătorului, în școală și afară de școală.

Învățătorul să fie sentinela trează, în vremurile acestea grele — zice d sa. Astăzi deasupra capului învățătorului român spânzură trei săbii: a poporului, a bisericii, și a guvernului! În fața mai ales, a primejdiei din urmă, trebuie să fiți oameni de caracter, *caracter* cerem dela învățătorii noștri, caracter și curaj, mai mult curaj, și atunci toate le veți birui. Nu numai D-voastre aveți de a fi învățători, ci și noi intelectualii români să mergem în mijlocul poporului să l deșteptăm, ca la urmă țăranul să nu poată zice: și domnii ăștia sânt de ai noștri, ci să zică: și domnii ăștia sânt ai noștri.

După sfârșitul întâiei ședințe, a avut loc un banchet: S'a tostat pentru Majestatea Sa Împăratul. S'au ținut și alte toasturi. Nu mă opresc decât la toastul dlui *Dr. Tripon*. Să ne fie masa

aceasta o masă națională și ziua de astăzi un praznic sfânt.

Noi domnilor n'avem magnați, nemeși și boieri, cari să ne ajute poporul, în schimb avem toate virtuțile, de-a lupta pentru ridicarea neamului nostru. Și noi în toate vremile am luptat mai mult pentru limbă, lege, decât pentru viața noastră. Eu nu cunosc decât un singur pedagog pe *Isus Hristos*, care a zis: lăsați pruncii să vină la mine!

De pruncii aceștia trebuie să vă fie d-voastră drag, să-i iubiți, să-i primiți la școală cu brațele deschise, ca și *Hristos*, și să-i învățați așa precum se cade, ca să lasă din ei oameni cinstiți, virtuțoși și mai presus de toate români.

Ședința a doua s'a început cu olecție practică, predată de învățătorul din loc de d. *Dariu Pop*. A preles foarte bine. Au urmat apoi observările învățătorilor. Nu-s împotriva criticii, fie cât de aspră, dacă se face între marginile bunei cuviinți, — cea ce de astădată durere, nu s'a prea luat în seamă.

Seara s'a dat un concert. Sala archiplină. Iată unele puncte din program: »La fântână«, execută în cor mixt. A urmat o comedie de *Alexandri*. În care s'a distins d-șoara *M. Todoran* și d-șoara *M. Ambruș*, precum și dl contabil *I. Baci* și în *Dariu Pop*.

După petrecere a urmat dans până în zori. Ziua a doua s'a ținut ședința a treia. Unii mai însufleștiți fac mai multe propuneri, dar toate dau de urechia surdului.

Era ocazia binevenită de a se discuta o chestie de mare importanță pentru noi învățătorii.

Mai anul trecut un învățător, ce a căzut jertfă însuflețirii sale mari, a redactat în Gherla o revistă pedagogică, dar ea pe semne s'a născut moartă.

Ar fi trebuit să se revină, asupra inițiativei ce a luat-o cineva în ziarul »Tribuna«, de a înființa pe lângă acest ziar, ca adaus; »Tribuna Școlară«, care apoi să fie foaia tuturor învățătorilor români.

Noi n'avem nici o revistă pedagogică politică, care să ne apere drepturile noastre, și în care noi să ne spunem părerile așa precum noi știm, dorim, și voim.

De încheiere încă câteva observări în legătură cu adunarea noastră generală:

Trebuie să o rupem odată cu trecutul, să ne așternem serioși munca de adevărați luminători ai poporului. Să creștem din copiii oameni mai cinstiți și români mai buni decât sânt părinții lor.

În sfârșit în cât privește primirea și găzduirea noastră din partea d-ilor din Beclean, — le sântem mulțumitori.

Nu pricep un singur fapt: intelectualii din Beclean sânt numai 2—3 ori mai mulți?

Pentru că la adunare, n'am văzut mai mulți.

Învățătorul.

Despărțământul Mercurea al »Asociațiunii« și a ținut adunarea anuală Duminecă, în 7 Nov. în comuna *Vingard*. Membrii comitetului și ceilalți oaspeți veniți dinspre *Mercurea* au fost întâmpinați afară din comună, de preotul local d. *Pompillu Predovicu*, în fruntea unui frumos banderiu de călăreți și trăsuri, cari i-a însoțit până la școala gr.or., unde era ales locul pentru ținerea adunării.

Fiind sala școlii plină de public, mai ales popor, președintele despărțământului d. *A. S. Păcurariu*, protoprezbiter în *Mercurea*, a deschis adunarea și a pus la ordinea zilei obiectele din program, între cari două disertații populare: una de *Nicolae Simulescu*, casier de bancă în *Mercurea*, despre patima beției și u mările ei, și alta de *Dumitru Ivan*, înv. în *Apoldul-de-sus*, despre noua cultură a viei.

Tot în această adunare sau făcut și unele schimbări în comitetul despărțământului. În locul fostului casar de pân'aci, d. *Vulcu*, care prin alegerea sa de casar consistorial, a părăsit cercul, a fost ales d. *Dr. Nicolae Schiau*, adv., iar de oarece prin alegerea acestuia a rămas vacant postul de secretar, ca secretar a fost ales d. *Octavian Sglimbea*, nou alesul director al »Cassel de păstrare« în *Mercurea*.

Noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați se capătă la **WEISMAYR FERENCZ** Timișoara, numai în cetate, str. *Hunyadi*. Asortiment bogat pe fabricate din țară și străinătate.

Anunț de căsătorie.

Un tânăr frumos în etate de 27 ani, cu un câștig anual de 7000 coroane și cu o avere frumoasă, vrea să se căsătorească cu o fată frumoasă, tină și bine crescută. Nu are pretenziuni mari. Numai epistole serioase provăzute cu poză sunt a se trimite la Administrația »Tribunei« în Arad. Discreția e chestie de onoare.

Candidat de avocat

cu praxă deplină,

știe conduce cancelaria de sine, scrie și vorbește perfect românește, germănește, și ungurește, cearcă aplicare în cancelarie advocațională. Adresa la administrația acestui ziar.

ANUNȚ.

La agentura principală din Arad a băncii de asigurare »TRANSILVANIA« se caută doi

agenți ambulanți

pe lângă emolumente favorabile.

Reflecții au să indice în cererea lor o cupațiunea de până aci precum și că afară de limba română ce limbă mai poșed.

AVIS!

Prin aceasta se aduce la cunoștința on. public, că „MATCA“ institut de economii și credit societate pe acții în Cebea și-a început activitatea cu 3 Nov. st. n. a. c.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%, darea după depuneri o plătește institutul, acordă împrumuturi personale, cambiale și hipotecare.

Direcțiunea.

Un candidat de avocat și un scriitor

afă aplicare momentană într-o cancelarie advocațională. A se adresa la administrația »Tribunei« în Arad.

Tușești? Te doare pieptul?

Nu ai teamă de oftică? Fii preventiv, procurează-ți sirup de miere de tei, care mulcomește tusa, disolvă în mod minunat flegma (balele) slăbește nădușile (asudurile), promovează apetitul, și restabilește odihna de noapte. Face bine și copiilor slăbănogi. Prețul unei sticle de probă 3 cor. Sticlă mare 5 cor., 3 sticle mari 15 cor. francate. Se poate comanda cu rambursă numai dela farmacia »APOSTOL« Budapest, József-körút 64. (Depôt 85).

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

„MOLLY“

In timp de

3 zile

vei avea mâni mai catifelate și albe ca spuma, dacă vei folosi cosmeticul pt. mâni

„MOLLY“

Chimiștii și cosmeticii experți, adevăresc, că cosmeticul pentru mâni „MOLLY“ este preparatul cel mai desăvîșit al timpului de azi.

Magazin principal și de expediție:

NESTOR KANZU,

Droguerie „La Crucea Roșie“.

Arad, str. Weitzer János Nr. 2.

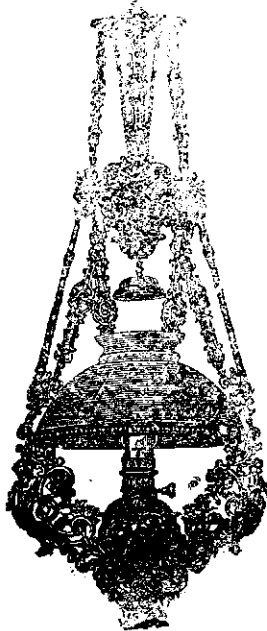
INSTIINȚARE.

Din cauza aglomerației mari din magazin se poate căpăta cu prețuri nespuse de mici cei mai noi și mai frumoși articlii de sticlă, porțelan și pentru spălat.

Mare asortiment de lampă de atîrnat și de masă.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat obiecte de lux (figuri).

Obiecte de lux, din argint de China și aplacca, obiecte de masă de prima calitate. Foarte mare asortiment de cadre, din totdeauna se află în magazin peste 400 de mustre nouă și executate cu gust.

FISCHER MÓR, Andrassy-tér 20. Telefon pentru comitat și oraș Nr. 568.

Ce este electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l citească, multă lume privește în general anunțurile cu indiferență, ba chiar cu o idee preconcepută și simte un fel de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de mult vremea aceia de prejudeții, când se credea, că o cauză bună nu are nevoie de reclamă. Inzadar vom avea articole bune, dacă nu le vom face cunoscute publicului, nimui nu le va cunoaște. Noi publicăm zilnic, succesele minunate obținute de aparatul Electro-

Vitalizer, zilnic crește numărul adeptilor acestei metode, și totuși sunt încă mulți suferinzi, care să lasă influența de neîncredere și care pentru că nu au auzit niciodată de acest aparat nu și-l aplică. Acești bolnavi se pedepsesc singuri. Slăbiciunea generală nervoasă, slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile nervoase de stomac și de inimă, nevralgiile, durerile de cap și de spate, vâjăiala în urechi, precum și variatele simptome ale neurasteniei și isteriei se tratează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității. Adresându-vă printr-o carte poștală institutului nostru, primiți gratis și franco o carte frumos ilustrată în care găsiți descrierile tuturor boalelor care se pot trata cu succes cu acest metod precum și succesele obținute până acum cu aparatul Electro-Vitalizer.

Inst. de ord. med. Electro-Vitalizer
Budapesta, Karlsring 2. M. 51.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer inst. de ord. med.
Budapesta, Karlsring 2. Mezanin 51.

Binevoii, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrografia modernă“.
Gratis și franco.

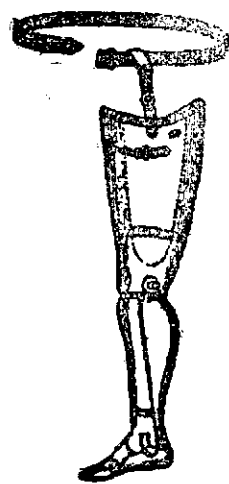
Numele

Comuna

Județul comit.

Scrisoare de mulțumire.

Ion Ilie-zidar Iltyó, Arad-m. scrie la 28 August 1909: Cu cea mai mare bucurie vă comunică durerile mele din regiunea inimii au dispărut, după folosirea timp de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer. Scaunul mi s'a regulat, mersul mi s'a înlesnit, pot călători pe jos cu trăsura, cu bicicleta, pot să mă odihnesc bine: ceia ce odinioară perdusem în total, astăzi, laudă Domnului, am recâștigat iar, nu mai sunt vecinic iritat, spaima nu-mi mai pricinuește jumătate din moarte ca mai înainte. Bătaia de inimă imi era foarte teribilă, dar acum, lauda fie bunul Dumnezeu, cu toate sunt în rând și nu este avere în lume pentru care aș putea tăgădui rezultatele aparatului Electro-Vitalizer. Rog deci, d-le Doctor, să binevoii a publica aceste puține rânduri în statistica d-v., căci pot să documentez ori-cui mi s'ar adresa, cele afirmate mai sus.

Pentru ceice pătinesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pantece, pentru pantaloni și pentru perioade, corapi de gumă pentru cărcei, mașini de proptit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, pe lângă garanță să pot comanda la fabricantul specialist

BIRÓ ALBERT

fabricant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și articlii pentru moașe.

Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincie se efectuează pe lângă discrețiunea.

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am s'ramutat prăvălia în edificiul școlii de fete din strada Weitzer János.

Rugând și pe mai departe sprijinul on. public, sânt

eu stimă
Wolf János
pantofar.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni

din palatul de pe Andrásy-tér nr. 14, pe
Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în ori-ce cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primește prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni
Arad, Boros Béni-tér nr. 2.
(Cassa Kneffel).

Canarin!

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus. Ouătoare 1, 2, 3, 4 fl. după soiul. Catalog de prețuri despre papagai, pasări transmarine, mămuțe și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează.

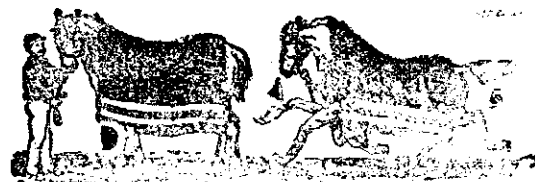
DIÓSZEGHY és T-sa

ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat strale pentru cai.

Pentru-ca economii să nu fie înșelați și să nu-și dea banii pentru strale de bumbac, parchet și alte materii slabe, din fabricile boheme, ne-am decis, ca să punem în circulație strale pentru cai foarte groase și călduroase, cu care ori-cine să fie mulțumit.

Economilor li se dă cu prețuri favorabile.

Strale mari și late, pentru cai domnești cu 3 fl. Calitatea cea mai bună 3-50 fl., expediate oriunde, libere de porto postal. Se capătă exclusiv la:

SOHR, Iópokroc szétküldési telepe
Somogy-Szill, Fő-tér 13.

În pachet se mai poate pune și foarfecă »Rapid« pentru tunsul vitelor, cu un cuțit la olaltă 1 fl. 60 cr. Foarfecă »Pegot Frères« veritabilă franceză pentru cai 2 fl. 20 cr., preț ocazional.

BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI SEC

AROMĂ RECUNOSCINĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCS MINUNAT ESCLENT
TRADITIONAL MĂRUM TE

MANIPULARE ÎNGRIȘIRE VINURI ALBE VII
DE • CONSTEN- CU ORICE PROPRII
SPECIALITATE TIOASĂ MARE DE MODEL

STEFAN SLADECK ION.

FABRICĂ DE MOBILE

VÎRSET

strada Kudritzker No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de pianе
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körut nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii: violine de concert și surdine fabricate. Atelier de reparat și transformat tot felul de violine vechi.

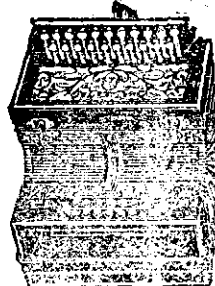

Harmonice

- cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre 8 cor.
- cu tonuri duble și 3 registre 9 cor.
- cu 3 rânduri și 4 registre 12 cor.
- Harmonice vieneze cu tonuri duble și 4 tonuri de bas prețul 22 cor.
- Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape și 4 registre 30 cor.

Violine

- de școală cu arc dela 8—15 cor.
- Violine de concert cu arc dela 15—200 cor.

De prezent cea mai ieftină și cea mai bună

Pumpă pentru tragerea vinului,

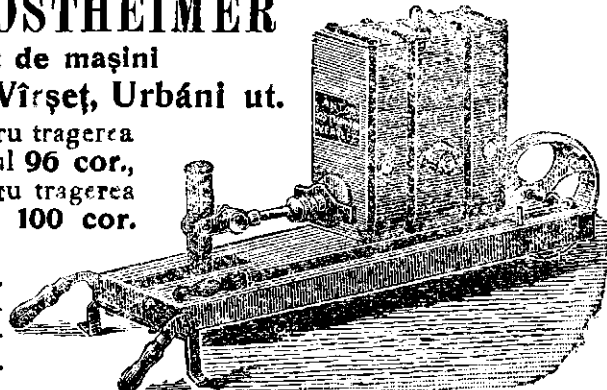
se găsește în organizațiunea inventată în anul 1872 a lui

ANTON OSTHEIMER

fabricant de mașini
VERSECZ—Vîrșeț, Urbáni ut.

O pompă pentru tragerea vinului cu prețul 96 cor.,
o pompă pentru tragerea oțetului prețul 100 cor.

Pumpele acestea se pot folosi și la stingerea focului și udarea grădinilor. Consumă pe oară 50 hl.

Soiul de struguri DELAWARE

este singurul, la lucrarea căruia nu se recere nici un fel de știință sau exercițiu, îl știe griji chiar și acela care născându-se nu s'a ocupat cu viertul. La fiecare comandă se alătură și un mod de manipulare gratuit care arată, cum să se planteze, iar manipulara constă din tuns, săpat și legat, alt lucru nu recere, pentru că oltuit, stropit și afumat cu piatră pucioasă nu trebuie filoxera nu-i face stricăciuni și iarna mugurii, mlădițele nu degeră nici când. Pe un jughâr se dezvoltă 3—4 struguri. Soiul acesta este cel mai nobil pe care însă nu trebuie confundat cu alte soiuri slabe ce se vând sub acest nume, să grijiți, ca numai soiul lui Nagy Gábor să primiți, pentru că numai acesta e adevărat. Struguri Delaware a lui Nagy Gábor dau un vin ca și ravacul (vin) dulce și tare, aromă foarte plăcut și valorează de două ori, cât alte vinuri. Sticlă de probă cu 1 cor., trimis oricui.

„DELAWARE“ a lui NAGY GÁBOR.

Descrierea mai amănunțită a acestui soi, rodul fotografiat și provăzută cu subscrierea notarului public regal, precum și catalogul de prețuri cu text și cu 40 de figuri frumoase se trimite gratuit și francat ori-cui îl va cere. Nu întârziți a cere acest catalog în care se află și îndrumări cu privire la plantarea de becuri.

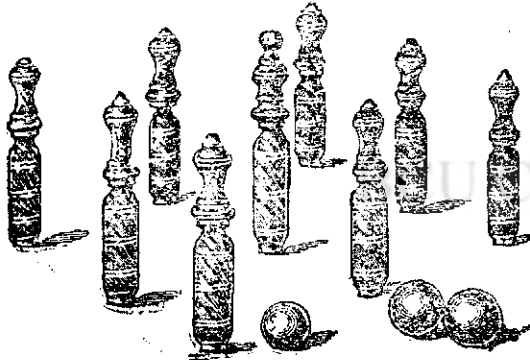
NAGY GÁBOR mare proprietar de vii, KÖLV (com. Bihor), poștă, oficiu telegrafic și telefon. Corespondența în l. ungară română, croată, sârbă, și germană.

Trebtscher Sándor

strungar

PANCSOVA, Gizella-utca

vis-à-vis de hotelul KONTILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțărilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.

— Prețuri ieftine. —

Voiești

să fi servit bine și pe plac, apoi paseri ca nari, papagai vorbit ri, petreșeli, pești de aur, porumbi, găini de soiu, păsni, iepuri, câni de vânător și de lux, pisici de Ang ra, mășcuțe îmblânzite, colivii etc. aparate brute, să aleg și să cumperi numai dela vânzător a de păseri de aici, care de 10 ani se bucură de cel mai bun renume. Dacă le a bi toate aceste, apoi și cel mai bun nutreământ pentru paseri lăsați numai dela mine să-l cumpărați. Numai în depoul principal: Zagreb, Mircovič, Marije Valerije ulica 10. (Oda e separată pentru paseri cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de prima calitate, mărfuri slabe și de puțin preț nici nu țin.

Premiat la Amsterdam, la Viena de două ori, Bruxelles, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

1000 epistole de re cunoștință, precum și multe alte diplome. Expedez în poșta garantând pentru marfă vie.

Dacă vorești să rămâi tot tineră și frumoasă!

să folosești numai

CREMA DE ROZE, efectul căreia e surprinzător și plăcut.

Asemenea efect cu alle asemenea preparate nu s'a putut ajunge. Prin urmare **CREMA DE ROZE** e cea mai excelentă pentru păstrarea fineței obrazilor și mânușlor. Prețul unui flacon 1 cor.

SAPUNUL DE ROZE, perfect și preparat din cele mai plăcute și odorose materii. Bucata 70 filleri.

PUDRA DE ROZE, foarte recomandabilă. Preparată din cele mai gingașe părți, se prinde bine și de loc nu e vătămătoare. In culori: alb, rosa și crème. Prețul 1-20 cor.

A se comanda la:

POKORNY DUŠAN, farmacie la

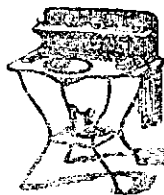
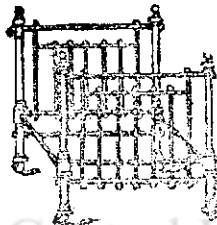
SFANTA TREIME, in FEHERTEPLOM.

Első Nagyváradai vas- és rézbutorgyár

în Oradea-mare

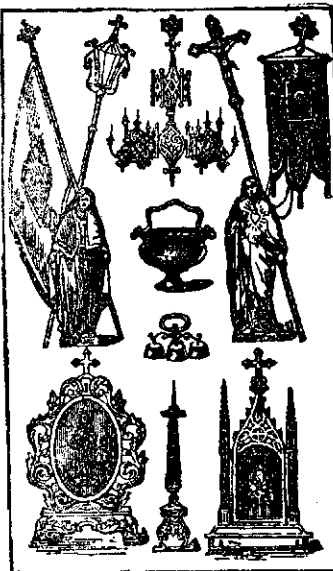
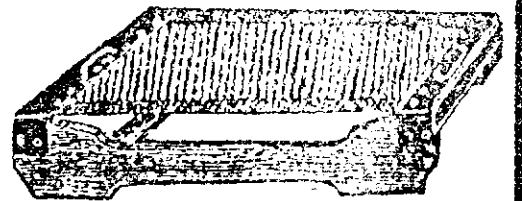
Strada Szacsvey Nr. 17 și
Strada Kapuczinus Nr. 5.

Pregătește tot soiul de mobile de fier și aramă, dela cele mai simple până la cele mai pompoase. — Mai departe impletituri de sîrmă pentru paturi — — brevetate și disinfectate, pe lângă prețurile cele mai favorabile. — — Apoi pregătesc, după modele engleze camere de dormit din aramă, cari nici

când nu trebuie curățite, fiindcă și susțin în permanentă luciul original.

Specialități de platină și bronz veritab. franceze.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericești.

Intezinat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

in colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

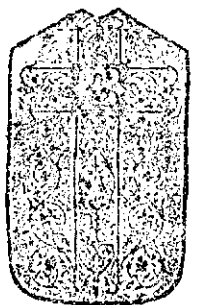
- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot esifel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea ajustărilor bisericești. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

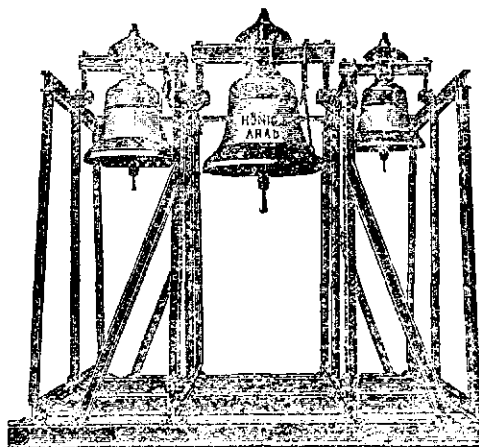
Frideric Hönlig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătare — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fier ce se pot învârti și postamente de fier, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fier, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Dózsa János mǎlestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca mǎlestru perfect întru pre-
pararea tuturor articlilor
aparținăt. acestei branșe
precum: gulere prepa-
rative, gulere boa, man-
șoane (muff), în execu-
tare modernă și după
cel mai elegant gust.

Blane și focuri de picloare, etc.

Mai departe primește spre
efectuare orice lucruri uoui,
cari aparțin acestei branșe,
precum și tot felul de re-
paraturi, pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

OH! DOAMNE!

Mă 'nădușe afurșita
de tușă!

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a
dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

Prețul unei cutii 1-20 cor.

Cutie de probă 50 filerl.

Depozit principal la:

farmacia „**NADOR**” gyogytár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIAȘCĂ!

»Pastilele lui Egger
m'au vindecat îngrabă!

Se capătă la farmaciile: In Arad la : Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebsz Géza,
Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán, Vojtek és Weisz drogerie.
In Gyorok la : Masznyik Dániel. — M.-Pécska : Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska : Ioan Roxin. —
Simánd : Csiky Lukács. — Sikszon : Füredi Ede örök.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta in 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA
- FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-
nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer
bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.
Sunt recomanda- **CLOPOTELE GAURITE** de dânsul in-
te cu deosebire ventate și pre-
miat în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară
— ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este
egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca — și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curant ilustrate gratis

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de pla-
nuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Reparări de mașine de cusut și gramofoaane
se execută mai bine și mai ieftin, la

ANTON KATZKY mehanic
TEMESVÁR - BELVÁROS, Prinz - Eugen - gasse.

Mașini de cusut SINGER I-a clasă 28 fl.
" " folosite, cu 10 fl.

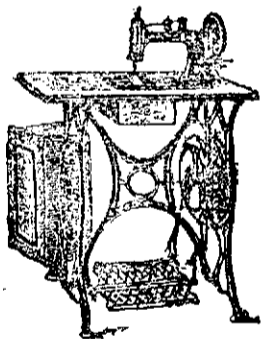
Mare asortiment de GRAMOFOAANE și
PLĂCI în limba româ-
nească, germană, sârbească
și ungurească.

FONO GRAF familiar dela 5 fl. în sus.

PLĂCI cu 1 fl. 25 cr. bucata. ACE de cusut
200 bucăți cu 25 cr. — ALBUM pentru plăci.

— PLĂCI FOLOSITE SE SCHIMBĂ. —

Depozit de COARDE și alte obiecte necesare.

Primire de bererie și restaurant!

Incunoștiințez on. public din oraș și provincă, că
am primit cunoscuta

Bererie și restaurantul Pannonia

pe care le voi conduce mai departe personal și sub în-
grijirea proprie. Mă îngrijesc de mâncări gustoase un-
gurești, unde abonenții pot primi prânz și cină și afară
în oraș, și apoi separat on. oficanți la 2 ore le servesc
cu prânz proaspăt. Bere renumită de Pilsen! Zilnic
bere proaspătă! Serviciu prompt și conștiințios.

Roagă binevoitorul sprijin, cu deosebită stimă

Ottinger László, ospătar.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI
ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în
prăvălia mea se pot vedea următorii articlii
de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri en-
glezești colorate, flanele de
halaturi de lână și de erme-
lin, barcheturi, tenisuri.

Mă tășuri pentru bluze la
modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, pânză
de ață și pamut, șifoane. Co-
voare, perdele, fețe de pat și
de masă, și mulți alți articlii,
cari nu se pot toate înșira.

Postavuri de reverenzi so-
site acum, brâuri prețești
pe culorile roșu, vânăt și
negru.

Ciorapi împlețiți în temniță.

Cancelaria

Halmaj și Strausz

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile
și imobile.

ARAD, str. Weitzer János nr. 9.

Telefon Nr. 726. Arad, Noiembrie 1909.

Avem onoare a aduce la cunoștința on. public
că noi **Halmaj József**, fost adjuncț la notarul
public din Borosineu și **Strausz Gyula**, fost
funcționar de bancă, sub firma înregistrată

Halmaj și Strausz,

am deschis în **Arad, str. Weitzer János nr. 9,**
în edificiul nou a școlii de fete, o

Cancelarie pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
a vinderii și cumpărării de averi mobile și imobile.

Pe lângă legăturile mari, de cari dispunem,
mijlocim prompt împrumuturi ipotecare și amorti-
zabile, (pe mai mulți ani) pe lângă cele mai
avantajoase condițiuni, și primim rescumpărarea
(convertarea) împrumuturilor ipotecare pe lângă
cataloane (procente) mai mici.

Mijlocim prompt și repede cumpărarea și
vinderea imobilelor, a caselor, și a caselor de
închiriat, pe lângă remunerațiuni cât se poate
de moderate.

Principiul nostru este, ca să servim conștien-
țios, ținând cont de interesele on. public.

Correspondență și în limba română. Cu stimă:

Halmaj József și Strausz Gyula.

**INTREPRINDERE DE POMPE
FUNEBRE.**

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință
a p. t. public, că am luat în primire

firma de înmormântări și pompe funebre

ce a sustat până aci pe numele

Csutak Károly și fiul

și conform recerinelor timpului o voiu continua.
25 de ani de praxă pe acest teren, făcuți în
patrie și străinătate mă îndreptătesc la cele mai
perfecte servii. În toată privința voiu fi cu
acurateță și punctualitate.

Cerând binevoitorul sprijin al p. t. public
semnez

Arad, 20 Octombrie 1909.

Cu osebită stimă

Varga Imre.

Totodată îndrăsnesc a atrage atențiunea p.
t. public asupra marelui meu magazin de cununi
pentru zile ocazionale. Prețurile dela 80 în
toate categoriile.

Fondat în anul 1882.

Telefon nr. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andráss-tér în palatul lui Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă. ≡

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

**NEUSCHLOSZ
BUTOR**

Sufragerie, (prânzitor),
dela 140 florini.

Garnituri de salon,
dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare
:: convenabile. ::

Se vind exclusiv MOBILE
din lemn tare și vestit

NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației căilor
ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

Intr'un pătrar de oră nu mai aveți dureri
de cap dacă veți folosi renumitele

pastile contra durerii de cap

a lui Rozsnyay.

Prețul unei buc. 20 fill., 6 buc. 1 cor.

**Picurii alpini <sup>pen-
tru</sup> stomac**

a lui Rozsnyay

ca întăritori de stomac
— sunt neîntrepuți. —

Se află de vânzare exclusiv în

Farmacia lui

ROZSNYAY MÁTYÁS

Arad, Szabadság-tér.

Mi-am instalat în Sibliu, pe Bulevardul-mare nr. 20, pe lângă spițeria mea ca și un despărțământ special o

mare prăjitorie de cafea

și o moară de măcinat cu putere electrică.

Totodată am onoare a încunoștința st. doamne, că

mixturile de cafea

semnate mai jos — sunt prăjite proaspăt, zilnic se amestecă cu specialitate, așa că mă aflu în plăcuta pozițiune să expediez nu numai **cafeaua de calitate excelentă** ci și cu prețurile cele mai ieftine, ca astfel on. mei mușterii să fie deplin mulțumiți.

Mixtura A.	1	klgr.	Cor.	2.80	} prăjite deschis sau întunecat. — La dorință măcinate proaspăt.
" B.	1	"	"	3.20	
" C.	1	"	"	3.60	
" D.	1	"	"	4.—	
" E.	1	"	"	4.40	
" F.	1	"	"	4.80	

Mai încolo mare asortiment de cafea nearsă cu prețuri foarte ieftine.

La comande de peste 3 klgr. — chiar și soiuri diferite — rebonific jumătate din porto poștal.

Cu distinsă stimă:

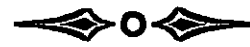
Ludvig Fuchs.

Sibliu — Nagyszeben.

IGNA DEMIAN,

coloratură de haine, curățitorie chimică, și mașină cu aburi de spălat rufe albe în

UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chimic: totfelul de vestminte bărbătești, femeiești și copilărești, pardesii și paltoane, în întregime fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, perdele, dantele, broderii, mănuși, borangi-curii etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare, fa deosebi gulere și manșete, cămăși bărbătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de cele mai noi. — Comandele cu posta se expediază punctual și cu acuratețe.

Filiala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(la casa bisericii române).

Telefon Nr. 720.

Sipos Jenő

Telefon Nr. 720.

Cluj—Kolozsvár, Mátyás Király-tér 17.

Atrage și recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă magazinul de mărfuri de toamnă și iarnă, precum cu prețurile semnate mai jos.

Talii:

Flanel ce se poate spăla dela 2 C. — în sus
Barchet de apă ce se poate spăla > 3 — 5 C.
Materi pt. talii femeiești de cul. crem, cafenie, sură, roșie, vinetă închisă și neagră. > 6 — 10 >
Talie de cul. neagră cloth > 3 — 8 >
Talii de pânză subțire (tül) pt. soirée în toată cul. croite și execut. după moda cea mai nouă . . . > 16 — 40 >
Talii pongiss > 8 — >
> de tafit și messalin în toată culoarea . . . > 14 — 40 >
Șaluri pentru tetrau și plimbare în toate prețurile.

Halate:

Halate de toamnă ce se pot spăla dela 10 C. — în sus
Delen francez, cel mai nou > 20 — >
Modele originale > 30 — >
Haine »princess« croite modern, din lână fină > 30, 40, 50 >

Foi:
Din materie neagră engleză, în culoare sură negrie, verde, din materie unicoloră și vărgată . . . 8, 12, 14, 16 C.
Jupoane pentru haine »princess«, modele originale în toată culoarea și mărima 20, 24, 30 C.

Jupoane:

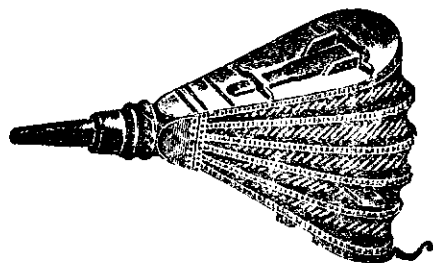
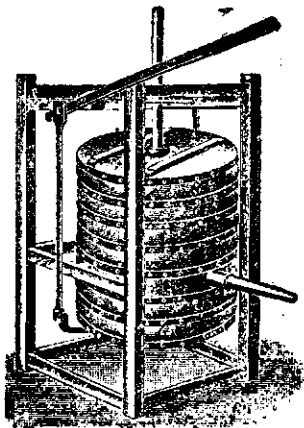
Lüster negru și colorat dela 7 C. — 12 C.
Cloth negru 4, 6, 8, 10, 12 Cor.
Jupoane de mătase în toată culoarea dela 12 Cor. în sus.

Apoi:
Ciorapi împlețiți. calitatea cea mai bună.
Ciorapi negri pentru institute dela 40 fil. — 1 cor. 60 fil.
Albituri femeiești, precum: cămeși, pantaloni, corsete, precum și albituri pt. bărbați, de calitatea cea mai bună.
Năfrâmi de batist pentru buzunar 1 duzină 3 Cor.
Șaluri de tül pentru femei, gulere, execuție foarte elegantă.
Tot felul de lucruri de mână femeiești.

Târgul de Crăciun și Anul-nou se începe în 15 Noemvrie cu prețuri foarte ieftine.

Comandele ce trec peste 20 Cor. le expediez francat.

Expedierea se face cu rambursă. — Pentru mărfuri necorespunzătoare reîntorc prețul.

Seemann József

lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de fier, foai de suflat și dulapuri de gheață în Cluj (Kolozsvar) str. Malom nr. 20.

Institutelor, spitalelor, cafe-
nelor și ospătărilor —
tot felul de

≡ mobile de fier. ≡

Primește tot felul de lucrări de lăcătare ș. a. lucrări de fier pentru zidiri, porți de fier îngrădire de morminte și vetre de fier din material excelent cu prețuri moderate.

Acei cari cer, eu provocare la ziarul „Tribuna“, primesc catalog de prețuri ilustrat gratis și porto franco.

Recomandă
hotelierilor, măcelarilor și în
gospodăria casei

dulapuri de gheață
dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor

foi de suflat
excelenți.

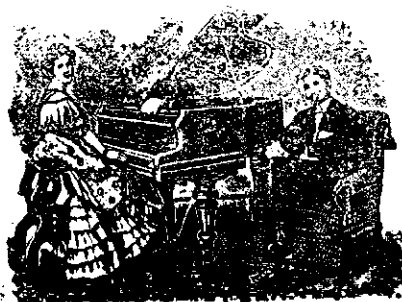
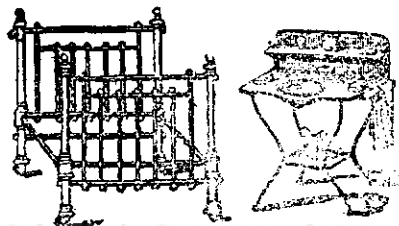
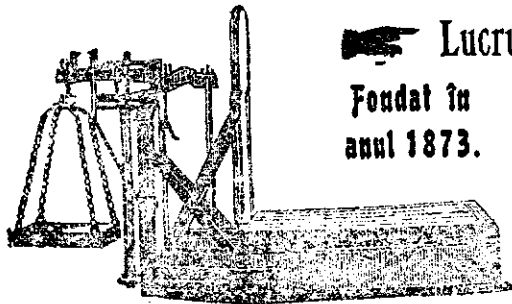
măcelarilor, morarilor, comer-
cianților și domniilor

≡ cântare ≡

zecimale și centimale și cântare-
peduri în diferite mărimi.

Lucrul bun nu e scump.

Fondat în
anul 1873.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F. A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehradec, Viena. —

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykievicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

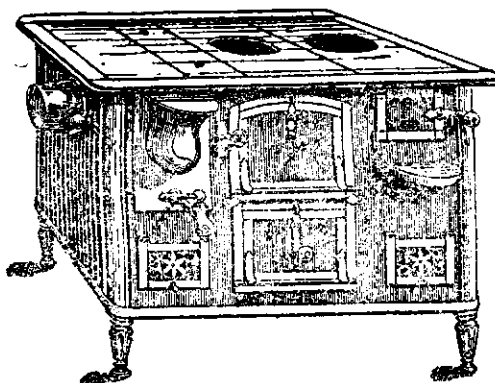
Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabrică ces. și reg. de
vetre de fier brevetate.

Fabricăm vetre de fier dela cele mai ieftine până la cele
mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb

și coc neexcepțio-
nabil și grabnic față
de crăci are al'e vetre
de fier crăciăm 25%
mater. și de încălzit

Fondat la anul 1866.
Catalog de prețuri
la d'riță trimitem
gratuit și franco.
Se caută revân-
zător și agenți.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.